

OFFICIAL RESOLUTION

Further discussion an the ratification of amenmendt to the Constitution

SRI B. B. SAYANAK (Belgaum).—Mr. Speaker Sir on behalf of the Maharashtra Ekikarana Samithi I welcome this 45th amendment to the Constitution and I would like to give my observations. Sir, even after 30 years of Congress rule, 2½ years of Janatha Par y Rule and six months Lok Dal and Congress (U) rule, at the Centre, the plight of SCs/STs has not been improved as we envisaged and expected, even though we have passed so many Acts. Even during the 30 years of Congress rule implementation of various Acts or laws relating to the Welfare of SCs/STs have not been properly done. There are so many heinous offences in the country on Harijans. When there was an atrocity on Harijans in Belchi, the then President of Congress-I has immediately visited the spot and attacked the Janatha Party. When this Pipra heinous incident took place, why the Prime Minister of India has not visited that place? Why she has directed the Home Minister to visit the spot? When there is an atrocity on Harijans in Narayanpur, in spite of the opposition from the Chief Minister of Uttar Pradesh, she went to visit that spot. Why she has done so and why she did not go to Pipra village. In Pipra 7 ladies, 4 children have been murdered and their houses have been looted and burnt. The Prime Minister of India was telling that she is the Champion of the Harijans. If that is so, why she is shirking the responsibility by asking her Home Minister to visit the Pipra village instead of herself visiting that place. As my hon. friend suggested, we must send a delegation of this House to visit the Pipra village and to give our assesment of the atrocity.

Sir, with this, there are so many incidents took place in our State also. In Nandagada village a Harijan boy aged 14 years was beaten severly. The Mahadev idol was stolen by somebody. The Police had brought the dog. The police dog has gone to the Pujari's House i.e., worshipper's House, but the worshipper said that the poor innocent boy was coming to my house with the result the Sub-Inspector had beaten the Harijan boy, Arun Rajput mercilessly. In another case, Babu Kamble, a peon of the Nehru High School, Shahapur was beaten by the Head Master and the Chairman of that School. They were cutting his salary. When that peon objected the same, he was beaten like anything. His salary was Rs. 250/-, but he is given only Rs. 100/-. That peon has filed a case in the Police Station, but the Police have not taken any action.

In Belgaum, at the time of my election, people have voted to me and my party, with the result the Congress people have looted the houses of Harijans and Chambars. I have brought these instances to the notice of the DIG, but he did not take any action. When heinous offences are occurring, who is responsible for all these things? The Party in power is showing partisan attitude. If any offence is committed by their partymen, they are not going to arrest them. They are not going to take any action against them. This is the attitude of the ruling party. We must nip in the bud such offences. About Pipra, the Union Home Minister has stated that on account of love affairs of an Harijan lady with a land lord, the atrocity took place. If it is a love affair of one Harijan lady, why 4 persons have been murdered? What was the reason? In Kadoli also, the Harijan people have voted to candidates of the Maharashtra Ekikarana Samithi in T.D.B. Election and the Congress people threatened the Harijan people saying that they will burn their houses because they have all voted to Maharashtra Ekikarana Samithi and its Candidate. We have brought all these things to the notice of the Police, but so far no action has been taken. If all these things are happening, where shall the Harijans go? Are they not Citizens of our country? Why the ruling party is treating Harijans in this manner? Sri Shankaranand, Union Minister for Education is from Kungal village where hotel owner was not allowing a Harijan to enter into his Hotel. The hotel owner belongs to Lingayat community. I myself went with the Deputy Commissioner and S.P. of Police to that Hotel and said that if you are not going to allow the Harijans, your hotel will be closed. Afterwards, the hotel owner allowed the Harijans into his Hotel. Our people are not allowing Harijans to enter into temples. But, in Maharashtra Sri Sane Guruji fought for the entrance of the Harijans to the Vittal Temple. Once Dr. Ambedkar said "Do not beg do not sit idle, work hard and then only you will get satisfaction". There are 117 Members of Parliament belonging to SCs/STs and so many M.L. As in India but nobody is going visit to Harijan basthis. Are they canvassing and telling that acts that these are the Government have passed for the welfare of Harijans? Not a single Harijan V.I.P. has visited the Harijan colonies. I request that the leaders should not shout slogans saying that they are champions and heroes of Harijans, but they should advice Harijans not to consume liquors and they should work hard when they get lands. In my District in Sangali and Kurundwad the State Government had given lands to Harijans, but it is pityful to know and I am very sorry to say that they have sold lands to other people. Why all these things are happening because these poor people are drinking liquors and are not paying need to their rights. There is a Corpora-

tion in Belgaum where several harijan workers are there. They must have taken loans from private money lenders. On the first of every month, these money lenders used to come and collect money from these workers. Ultimately, these workers will go home without a paise in their hand and thus make their family members to starve. This is the situation prevailing there. Therefore I request the Minister and other Members to tell these harijan and girijan people not to consume liquor and make less commitments by raising loans etc., Untill we give them proper education and improve their economic condition the welfare of these people cannot be achieved. I have seen in Maratwada where most of these harijans are double graduates and doctors and engineers. 99 percent of the people there are educated among harijans. I also request these harijan people to start colleges and other educational institutions of their own. We can recollect here that Dr. Baba Ambedkar started Khalsa College in Bombay. Most of our leaders today have studied in Khalsa College. Mr. Shankaranand and Rupavathe were all students of Khalsa College.

Today, we are constructing Janatha houses. Why should we not give houses to these people in villages where Brahmins and Lingayaths are living? When Mr. Devaraj Urs was the Chief Minister, the CITB Belgaum acquired 20 acres of land in front of Mr. Shankaranand's house. Though I requested them to allot those lands to harijan they did not do so. They have acquired that land at Rs 500 per gunta and sold at Rs. 1400 per gunta. But the sites have been sold to big influential people but not poor harijans. The Municipal Commissioner Sri A. S. Shetty has also constructed a building worth of 2 lakhs on that land by the help of contractors and using Corporation Vehicle. At this rate, how these harijans prosper? How they get the benefits from these rules and Acts? If you are going to extend the reservation for 10 more years, there is no use, unless they are put into practice. Therefore, I request the Government to extend all these facilities of reservation to SC/STs for life long—i.e. so long as India is there. It should be given permanently. With these words, I thank the Chair and conclude.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ (ಹೊಸದುರ್ಗ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಭಿಕ್ಷು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನಾನು ಬಲವಾಗಿ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಹರಿಜನರಿಗೆ ನಾವು ಕಾನೂನು ಒದ್ದವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಯಾವ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿ

---

† Indicates that remarks or speeches have not been revised by the member concerned.

ಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಅವರನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕೂಡ ಸೇರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದು 50 ವರ್ಷಗಳಾಯಿತು. ಅವತ್ತಿನಿಂದ ನಾವು ಈ ಹರಿಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ರಿಸರ್ವೇಷನ್ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೂ ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಆಗಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಸನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕಾನೂನುಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಈ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ, ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಲಿ, ಅಮಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಲಿ, ಅವರಿಗೆ ಕಾನೂನು ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕಾದರೆ ಹರಿಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರ ಹರಿಜನರಿಗೋಸ್ಕರ ರಿಸರ್ವೇಷನ್ ಇಡುವಂತೆ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿದರು. ಅದು ಈಗ ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ ರೂ ಈ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ವಿಧವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರೇವರರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಈ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರ ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಜಮೀನು ಬೇರೆಯವರ ಪಾಲಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಾನೂನು ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅದೂ ಕೂಡ ಜಾರಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರೋಕ ಕಬ್ಬೆ ಎಂದು ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವವರಲ್ಲಾ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡವರು. ರಿಸರ್ವೇಷನ್ ಎಂಬುದೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದ ಜನಾಂಗದವರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರ ಕೈವಾಡ ಜಾಸ್ತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಜಾಗವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಜನರಲ್ಲಿ ಉದಾರ ಮನೋಭಾವನೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಹರಿಜನರು ಒಂದುಳಿದವರು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕಾರಣ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಒಂದುಳಿದವರ ವಿಳಿಗೆಗಾಗಿ, ಹರಿಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಅದನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಮುಂದುವರಿದ ಜನಾಂಗದ ಕೈಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ಯಾವುದು ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಾವು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತಿಗೂ ಕೂಡ ಹರಿಜನರನ್ನು ಬಳಗದೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೋದರೆ ಹೋಗದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಚಿಪ್ಪುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಪಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಡಿಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಗಜ್ಯೋತಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಏನೋ ಹರಿಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದುಳಿದವರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರೆ, ಆದರೆ ಅವರ ಬಿಕ್ಕಲಿಗರಾದ ನಾವು ಆ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವು ಏನು ತತ್ವಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ ಅದನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದುತೋರಿಸಬೇಕು.

ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೂ ಇಷ್ಟೆ. ನಮ್ಮ ರಾಸನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕಾನೂನುಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದುಳಿದ ಜನರಿಗೆ, ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಖರೆಸೆ ವಿಧಿಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿ ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಜೆ. ಎಚ್. ಪಟೇಲ್ (ಚೆನ್ನಗಿರಿ).—ಸರ್ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಈಗ ಸದನದ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲವು ಮೂಲ ಭೂತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸದನ ಸಂಸತ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಸ್ ಆಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಈ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ನಾವು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಒಂದು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜನಾಂಗ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ವರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಿರಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯಾಂಗವಾಗಿ ವಿಸಲಾಗಿದೆವೇಕೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸದ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂಗವನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕಂಥ ಸಮಿತಿ ನಾಯಕರು ಎನು ಇದ್ದಾರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಂಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ರೋಗವನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತುಂಡುಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟಿಷ್ಟುತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಜನರ ಒಂದು ಜನಾಂಗವನ್ನು ಸಮಾಜದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಇಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಬೇರಿಸತಕ್ಕಂಥ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆ ಯಾವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ರೀತಿ ಇಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮಾರ್ಗಬೋಧಗಳು ರೇಸಿಸ್ ಎಂದು ಏನು ಇದೆ ಅವುಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟುತೆ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಕ್ರಿಯಾ

ದಬ್ಬುಳಿಕೆ ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆ ಯಾವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರ ತಕ್ಕಂಥ ಈ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಲು ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಕಾನೂನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶ ದಿಂದಲೇ ಈ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ೩೦ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸರ್ಕಾರ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಇಂಥ ಅನಿಸಿಕೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು ಬಹಳ ತೋಚನೀಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಮೊದಲು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದಂಥ ಈ ಕಳಂಕ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೋಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಆದರೆ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ೩೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೫೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನೆ ಲೆಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ರೋಗ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಬಿಳಿಯ ಮನುಷ್ಯ ಸುಖ್ಯಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ವರ್ಣಭೇದ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಇರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕೋರಿ ಶೇಕಡ ೫೦ ಭಾಗ ನೀಗ್ಯೋಗಳಿಗೆ ಮಿಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದೆ ವೆಂದು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ ಒಬ್ಬ ಬಿಳಿಯನು ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಆದರೆ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕರಿಯನಿಗೆ ಕೊಡಲಾದ್ದರಿಂದ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಿಳಿಯನು ಆ ಕರಿಯನಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ವರ್ಕರ್ ಆಗಿರುತ್ತೇನೆ ಮೆರಿಟ್ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನನಗೆ ಬರಬೇಕೆತ್ತು ಎಂದು ನನಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಲಾಗಿ ಕೆಳಗಿನ ಕೋರ್ಟುಗಳು ಅಲೋ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಮೆರಿಟ್ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಿಳಿಯನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಿತ್ತರು. ಆದರೆ ಅಮೇರಿಕಾದ ಸುಖ್ಯಂ ಕೋರ್ಟು ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಶಾಸನಬದ್ಧವಾಗಿ ಕರಿಯನಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಸರಿ ಎಂದು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಕರಿಯ ಬಿಳಿಯ ಎಂಬ ಬಣ್ಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಈ ರೀತಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದವರು ಕಿಂಗ್ ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂತರ್‌ರವರು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವೆಹಾತ್ಯಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ದಾರಿ ಯಲ್ಲೇ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಯಂ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕರಿಯರು ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸ್ಥಾನವನ್ನುಗಳಿಸಿದರು. ಹರಿಜನರು ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಂಗಬದ್ಧವಾಗಿ ನಾವು ಶೇಕಡ ೧೫ ಮತ್ತು ಮುರು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸ ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿ ಸಮಾಜದವರಾದ ಯೂರೋಪ್ ಮುಂತಾದ ದೇಶದವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಸಮರ್ಥ, ದೈರ್ಯ ಸೈರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕೆಲವು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವ, ಅವರಿಗೆ ತೋರತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲವು ಇದು ಏನು ತೋರುತ್ತದೆಂದರೆ ಸೋಷಿಯಲ್ ರಾಂಗ್, ಸೋಷಿಯಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಎಂದು ಏನು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ ಅದು ಇನ್ನು ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡೆ ಹೋಗು ತ್ತಿದೆ ಇದನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇವೆ. ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಸಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹರಿಜನರನ್ನು ಬಾವಿಗೆ ನೀರುನ್ನು ಸೇದಲು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ, ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವತಃ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಂಟನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವಾಗಿ ಮೇಲಂ ವರ್ಗದ ಜನಾಂಗದವರಿಗೂ ಕೀಳಂ ವರ್ಗದ ಜನಾಂಗದವರಿಗೂ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧವನ್ನೇ ಕಲ್ಪಿಸಿದರೆ ಈ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕದೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಒಬ್ಬ ಹರಿಜನ ಹೆಡುಗ ನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿಯೇ ನಡೆಯಿತು. ಅನಂತರ ಬಂದವರುಗಳ ರಾಜನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಡು ಹಿಡಿಯಿತೇ ವಿನಃ ಯಾವವಿದವಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ಸುಧಾರಣೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ಮೂಲಭೂತ ಆದಿಪಾಯ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಡಳಿತ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಜನ ಎದುರು ಬರತಕ್ಕಂಥವರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಕಳಕವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ೧೯೬೩ನೇ ಇಸವಿ ಯಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಜಾನ್ ಎಫ್ ಕೆನೆಡಿಯವರು ಅವರು ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಡೆ ದಂತ ಘಟನೆ, ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಲಿಟಲ್ ರಾಕ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಕರಿಯ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಪನ್‌ಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಅವರನ್ನು ಒಳಗಡೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಕಾರಣ ತಕ್ಷಣ ಫೆಡ್ರಲ್‌ಟ್ರಾಫ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅದರಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಪನ್ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟನೆ ಆಯಿತು, ಹಿಂದೆ ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿರಬಹುದು.

10.00 ಎ.ಎಂ.

ಗೋವಾ ವಿಮೋಚನೆಯಾದಾಗ, ಅಲ್ಲಿಯ ಮಂಗಳೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಆಗಿನ ಪ್ರಧಾನಿಯವ ರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂರವರು ಬರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಆಗಿನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಡಿ. ಸಂಜೀವಯ್ಯ ಅವರೂ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿದ್ವಾರದ ಈ ಡಿ. ಸಂಜೀವಯ್ಯನವರೂ, ಹಾಗೂ ಪ್ರಧಾನಿಗಳಾದ ನೆಹರೂರವರೂ ಭೇಟಿ ಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇದ್ದಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಭೇಟಿಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಿಚಾರ. ಶ್ರೀ ಪಂಡಿತ್ ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂರವರ ಜೊತೆ ಒಬ್ಬ ಹರಿಜನ ಜಾತಿಯವರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಒಳಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಆದನ್ನು ನೋಡಲು ಹತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಜನ ಹರಿಜನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಆ ದಿನ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಗೋವಾ ವಿಮೋಚನೆಯಾಗಿದೆ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನಿ ಜೊತೆ ನಮ್ಮ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರೊಬ್ಬರು ದೇವಸ್ಥಾನದೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು, ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡ ಬೇಕೆಂದು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ್ ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ ಒಬ್ಬರೇ ಬಂದರು. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಜನಕ್ಕೆ ಅವರು ಕೈಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿನಂದನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಯಾರೂ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹರ್ಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆ ಜನ ನಾವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಲು ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮುಖಂಡರಾದ ಡಿ. ಸಂಜೀವಯ್ಯನವರು ಇಂದು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುವವರಿದ್ದಾರೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಲು ಕಾತುರರಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದರು. ಆಗ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನೆಹರೂ ಅವರು ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದರು. ಅವರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದರೆಂದರೆ, ಆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ಡಿ. ಸಂಜೀವಯ್ಯನವರನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವುದೋ ಕಾಲೇಜಿನ ಒಪನಿಂಗ್ ಸರಮಾನಿ ಮಾಡಲು ಕಳುಹಿಸಿ, ಶ್ರೀ ನೆಹರೂರವರನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಗ ನೆಹರೂರವರು ಇದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇಬ್ಬರು ಕರಿಯರ ಬಗ್ಗೆ ದಯೆ ತೋರಿದ ಆ ಜಾನ್ ಏಫ್. ಕೆನಡಿ ಎಲ್ಲಿ? ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಎಲ್ಲಿ? ಈ ದೇಶ ಎಲ್ಲಿ, ಆ ದೇಶ ಎಲ್ಲಿ. ಅವರನ್ನು ನಾವು ಇಂದು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮೇಲೆತ್ತಬೇಕಾಗಿದೆ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಇವರನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರೆ ಅವರು ಬಲಯುತರಾಗಿ, ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಗೆಹರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಏನು ಅನ್ಯಾಯ ವಾಗಿದೆ, ಅವರು ಬೇರೆ ಅವರು ಅಸ್ವಸ್ಥರು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇದೆ, ಅದು ಹೋಗಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳು ನಮಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಂದನೆಯದು, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಜಾತಿಯನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅದು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರತ್ವ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ನ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಜಾತೀಯತೆಯನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನ್ ಟೀಚುಬಿಟಿ ಏನಿದೆ, ಜಾತೀಯತೆ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಕೂಡ ಈ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗ ಏನಿದೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮುಖವೋ, ವರ್ಗವೂ ಸಹಾ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮುಖ. ಎರಡೂ ಒಂದೇ. ಈ ದಿನ ಹರಿಜನರು ಶ್ರೀಮಂತರಾದರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹರಿಜನರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅವನು ಬಡವನಾದರೂ ಸಹ, ಅವನು ಕುರುಬರ ಮನೆಯವರನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವರ್ಗದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಅವರು ಬಡವರೇ ಆಗಿರಲಿ, ಶ್ರೀಮಂತರೇ ಆಗಿರಲಿ, ಒಂದು ವರ್ಗದವರು ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಗದವರ ಜೊತೆ ಯಾವ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಇನ್ನೊಂದು ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿಗೆ ಹೋಗುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕಡೆ ತಲೆ ಹಾಕಬಾರದು. ಈ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಗೊಡ್ಡ ಸಮಾಜವನ್ನು, ಒಂದು ಕ್ರೂರ ಸಮಾಜವನ್ನು ಶಶಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಒಂದು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಮಾಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು, ಅವರಿಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡು

ತ್ರೇವೆ, ಜಮಾನನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಾದಿರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ರೋಗ ಏನಿದೆ ಆ ರೋಗ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೋಗ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಘರ್ಷವಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ಪ್ರಜಾ ತಂತ್ರ ಹೋಗಬೇಕು. ಇದು ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನಾವುದರಿಂದಲೂ ಇದು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏನೋ ವಿಷಯ ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನಾವುದೋ ಮದುವೆ, ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧದ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಯಾರೂ ಭಾವಿಸಬಾರದು.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಉಪನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರೂ ಹೇಳಿದರು ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರಿಂದಲೇ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು. ಅದು ಅವರ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಗೌರವದಿಂದ ನಮ್ಮ ಉಪನಾಯಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರಿಂದ ಇಂದು ಹರಿಜನರಿಗೆ ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಭಾವನೆ ಇದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇದೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ಈ ಹಿಂದೆ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಉತ್ತರ ಐದು ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇರುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ, ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆನ್ನುವ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಯಾರನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಹರಿಜನಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಏಕೆ ಆ ಭಾವನೆ ಎಂದಿದೆ? ಅದನ್ನು ನಾವು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂರೂವರೆ ಕೋಟಿ ಜನ ಹರಿಜನಗಿರಿಜನರತಕ್ಕ ಉತ್ತರಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹರಿಜನಗಿರಿಜನರಿಗೋಸ್ಕರ ೩೦ ಹಾಸ್ಟೆಲುಗಳು ಇಲ್ಲ. ತಂದೆ, ಮಗಳು ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದರು. ಈಗ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರಿಗಾಗಿ ೩೦ ಹಾಸ್ಟೆಲುಗಳಿಲ್ಲ. ಅದೇ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ಯ ದೇವರಾಜ ಅರಸ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಾಗಿ ೨೨೦ ಹಾಸ್ಟೆಲುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರಿಂದ ಹರಿಜನರ ಉದ್ಧಾರ ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸುಳ್ಳು. ತುಪ್ಪವನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಿಸಿ, ಆ ಲೋಟದ ತಳದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೊಂಚ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಈ ಹರಿಜನಗಿರಿಜನರ ಮೂಗಿಗೆ ಬಳಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜಾಣತನವನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹರಿಜನರು ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಅವರು ಏಕೆ ಅವರ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದರೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಏನೋ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಅವರಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹರಿಜನಗಿರಿಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ದಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಈ ದೇಶವನ್ನು ಲಾಲ್ ಬಹಾದ್ದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಒಂದು ವರ್ಷ, ಜನತಾದವರು ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷ ಆಳಿದರು, ಈಗ ಮತ್ತೆ ಇವರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹರಿಜನಗಿರಿಜನರು ಇವರ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣ ಇದೆ ನಾನು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿರತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಈ ತಂತ್ರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಹಳ್ಳಿಯ ಉತ್ತಮ ಜಾತಿಯ ಜನ, ಕೆಳಜಾತಿಯವರ ಜೊತೆ ನಯವಿನಯ ದಿಂದ ಮಾತನಾಡಲು ಶುರು ಮಾಡಿದರಂತೆ ಕುರುಬರ ಮಾದರಿಗೆ, ಮಾದಪ್ಪನಂತಲೂ, ಹೊಲೇರ ಸಿದ್ಧನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಪ್ಪನಂತಲೂ ಕರೆಯಲು ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಜನ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಅವರೆಲ್ಲಾ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಲು ಶುರು ಮಾಡಿದರು. ಹರಿಜನರಿಗಾಗಿ ಅವರು ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊಟ್ಟ ಗೌರವದಿಂದ ಉಬ್ಬಿಹೋದರು. ಈ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವರಾಜ ಅರಸು ರವರ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವಷ್ಟು ಅನುಕೂಲ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಒಂದು ಜನಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನೇ ನಮ್ಮ ಉಪನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಇನ್ನೂ ಇದೆ ಅನ್ನುವುದಾದರೆ ನಾನು, ಅವರು ನಮ್ಮ ಉಪನಾಯಕರಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಅದನ್ನು ನಾನು ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಒಂದು ರೋಗಕ್ಕೆ ಈ ಒಂದು ಮೀಸಲಾತಿ ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಮಿತಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಅದನ್ನು ಹೈತ್ಯಾರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಚ್. ಪಟೇಲ್.—ಅವರ ಹೃದಯ ಬೇರೆ ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯ ಬೇರೆ ಅವರ ಹೈತ್ಯಾರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತು ಸ್ವಾಮಿ; ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಹಾಗೆ ಹೋಗುವವರಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ತಪ್ಪಿ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅಷ್ಟೆ.

ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು.—ಈ ದಿವಸ ಮಾನ್ಯ ದೇವರಾಜ ಅರಸರನ್ನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿರಲ್ಲಾ; ಹಿಂದೆ ಅವರನ್ನೇ ಬಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಿರಲ್ಲಾ ಏಕೆ ಸ್ವಾಮಿ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಚ್. ಪಟೇಲ್.—ನೀವು ಹಿಂದೆ ಸೋತು, ಈಗ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ನಿಮಗೆ ಇದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಹಿಂದೆ ಬಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯ ಬೇರೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡರಾವ್.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜಿ. ಎಚ್. ಪಟೇಲ್ ರವರು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಸಾರಿ ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಈ ದೇಶಕ್ಕೇ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಚ್. ಪಟೇಲ್.—ಜನತಾ ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಎರಡೂವರೆ ವರ್ಷ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಚುನಾವಣೆಯಾದಾಗ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ಮತ್ತೆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜನ ಅವರನ್ನು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ, ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು. ಆ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ರೋಗ ಏನಿದೆ ಈ ರೋಗವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ತೊಡೆದು ಹಾಕಬೇಕು. ಕೇವಲ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿ ಕಾರವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ಮಾಡಿದರೂ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಈ ಜನರ ಬಾಯಿಗೆ ತುಪ್ಪ ಹಚ್ಚುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಒಟ್ಟಿಗೋಸ್ಕರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಯಾರೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಒಂದು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಒಟ್ಟಿನ ಒಂದು ಹಕ್ಕನ್ನು ಅವರು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಂದ ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ, ಚುನಾವಣೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಅವರ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನಿಮಗೆ ದೀಪ ಹಾಕಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಏತಕ್ಕಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಒಟ್ಟಿನ ಬೆಲೆ ಇರುವುದರಿಂದ. ಈ ಒಂದು ಒಟ್ಟಿನ ಕಾರಣದಿಂದ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ಈ ಹರಿಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮೊಸಳೆ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ೧೮ ಅಥವಾ ೨೦ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಒಟ್ಟುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಹರಿಜನರು ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ೨೦ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಒಟ್ಟು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಹರಿಜನರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರು ಇನ್ನೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಂತಹ ಮಹಾ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏಳಲಾರದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಒಂದು ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡತಕ್ಕಂತಹ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಒಂದು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು. ಈ ಒಂದು ಮೀಸಲಾತಿಯಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಾ ಬಗೆಹರಿಯುತ್ತದೆಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಿ ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿ ಕೊರುವುದರಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆ ಏನೂ ಬಗೆಹರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸತಕ್ಕಂತಹ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ರವರ ನಿಲುವಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಭಾಸ್ಕರ ನಾಯ್ಡು.—ರೈಟು, ಲೆಫ್ಟ್ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಚ್. ಪಟೇಲ್.—ರೈಟು, ಲೆಫ್ಟ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ಯಾರೂ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸಾಧಾ ಬಣಜಿಗ, ಒಡ್ಡರು, ಮಾದಿಗ ಎಂಬುದಾಗಿ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿರುವವರು ನಮ್ಮಂತಹವರೇ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿನ ಎಡಗೈ-ಬಲಗೈ ಎಂಬುದಾಗಿ ಇವೆ, ಅಂದರೆ ನೀವು ಎಡಗೈ ಆಗಿದ್ದೀರಿ. ನಾವು ಬಲಗೈ ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ನಾವುಗಳೇ ನಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು : (ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು)—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿರುವ ಮಸೂದೆಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಗಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. (ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರನ್ನೆದ್ದೇಶಿಸಿ)—ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ತಿರುಗಾಡಬೇಡಿ

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು, ಆಕಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲೋ, ಈ ಕಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲೋ ಎಂಬುದಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲೂ ಸೀಟು ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲೂ ಸೀಟು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು.—ಅವರು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಿ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೆ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ: ಈ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಕೂಡ ವಿರೋಧಮಾಡತಕ್ಕಂತಹ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲ. ಎಸ್. ಸಿ. / ಎಸ್. ಟಿ. ಗೆ ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಇದ್ದಂತಹ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಮೊದಲು ೧೦ ವರ್ಷ ಇತ್ತು, ಆಮೇಲೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಇದನ್ನು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯಾಂಗಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ೩೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಒಂದು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತೆ ಈಗ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಇನ್ನೂ ೧೦ ವರ್ಷಗಳು ಈ ಒಂದು ಮೀಸಲಾತಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಇದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಮೀಸಲಾತಿ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಎನೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ೧೯೫೨ರಲ್ಲೇ ದಿವಂಗತ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ಈ ರಾಜ್ಯಾಂಗವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಇದನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೪೨ರಲ್ಲೇ ಈ ಒಂದು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮೊದಲು ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ, ಮೈನಾರಿಟೀಸ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾವು ಈಗ ಏನು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ ಅವರಿಗೆ ಈ ತರಹ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು, ಆಮೇಲೆ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮೈನಾರಿಟೀಸ್‌ಗೆ ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು, ಅವರು ೨೮ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಈ ಒಂದು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಈ ಒಂದು ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹರಿಜನ-ಗೌಜನರಿಗೆ ೧೯೩೫ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ದಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಾನೂನು ಆಯಿತು. ಅದರ ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಂತಹ ಆಜ್ಞೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ೨ ವರ್ಷ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಇದು ಮುಂದುವರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಹೊಸ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರುವವರೆಗೆ ಈ ಒಂದು ಮೀಸಲಾತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ, ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈಗ ನಾವು ಮೂರನೆ ಭಾರಿ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ೩ ದಶಕಗಳನ್ನು ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಕಳೆದಿದ್ದೇವೆ, ೪ನೇ ದಶಕಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತೆ ನಾವು ಈ ಒಂದು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೆಲವು ಅನುಕೂಲಗಳು ಆಗಿವೆ, ನಾವು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ವಾದ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆಗಿವೆ, ಅದರ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅದು ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಆ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇದನ್ನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಎಷ್ಟು ಯೋಚನೆ ನಾನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳೇ ಆಗಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯನಂತರ ನಾವು ಅವರ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಮೊದಲೇ ನೋಡಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತೇನೆ, ಅವರು ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕೆಂದರೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಇರಬೇಕು. ಅಂತಹವರನ್ನೇ ನಾವು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಯಾರಾದರೂ ಹರಿಜನ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾದವರು ಜಬರ್ ದಸ್ತ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಅನಿಸಿದರೆ ಅವರು ಮುಂದೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಕೇವಲ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ ಇದ್ದುಇಡೀ ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಮಾತು ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಸ್ ಸಿ ಮತ್ತು ಎಸ್ ಟಿ ಜನಾಂಗದಿಂದ ಎಂತಹವರನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇರಕೂಡದು, ಮತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಇರುವವರು ಮತ್ತು ಜಬರ್ ದಸ್ತ್ ಮಾಡುವಂತರಾಗಿರಬಾರದು ಇದು ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ತತ್ವ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಮುಖಂಡರು ಎಸ್ ಸಿ ಮತ್ತು ಎಸ್ ಟಿ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸಿಕ್ಕದರೂ ಅವರು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ

ತಮಗೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪಾರ್ಟಿ ಮುಖಂಡರು ಅವರ ಮನೆ ಜವಾನರನ್ನು ಕೂಡ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರಿಸಿದ್ದು ಉಂಟು. ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಟಿ ಮೆಂಟರ್ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ, ಇದು ಏನು ಮಿಸಲಾತಿ ಇಡುವ ಪದ್ಧತಿ ೩೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಗತಿ ಆಯಿತು ಎಂದು ಒಂದು ರಿಪೋರ್ಟು ಇದೆ. ಈ ಎಸ್‌ಸಿಎಸ್‌/ಎಸ್‌ಟಿಎಸ್‌ ರಿಸರ್‌ವೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ೧೯೭೬-೭೭ರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ರಿಸರ್‌ವೇಷನ್ ತತ್ವವನ್ನು ಮೂಲತಃ ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಆಗಿದೆ. ಮೊದಲು ೧೦ ವರ್ಷ ಎಂದು ಇಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದರಿಂದ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿನ ಸಹಾಯ ಆ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಎನ್ನುವುದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈಗಲೇ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಮುಂದಿನ ೧೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಅದುದರಿಂದ ನಾನು ಈಗಲೇ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಸ್‌ಸಿ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಟಿ ಯವರಿಗೆ ರಿಸರ್‌ವೇಷನ್ ಎಲ್ಲಿ ಯವರಿಗೆ ಇಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವರು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿಂದುಳಿದಿರುತ್ತಾರೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇದು ಒಗ್ಗೇಯೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ೧೦೦ ವರ್ಷಗಳಾನರೂ ಇದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಸಾದುವೂ ಅಲ್ಲ. ಅವರು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೂಡ ಎಲ್ಲರ ಸಮಾನರು ಮತ್ತು ಸಮಾನ ನಾಗರಿಕರು ನಮಗೂ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿದ ಜನಾಂಗದವರಿಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಸಮಾನತೆಯಿಲ್ಲ, ಎಂದು ತಿಳಿಯುವವರೆಗೆ ಇದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಗದ ಮೊರೆತು ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಅವರು ಮೇಲ್ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ಇದರ ಕೆಳ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರೂ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಬರಬೇಕು. ಅವರು ಎಲ್ಲರಂತೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಬಾಳಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಜನರು ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಅಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮುಂದುವರಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ದುರ್ಜನೈಗಳ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಜನರು ಕರಿ ಜನರು ಎಂದು ಭೇದ ಭಾವ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಮಾನವ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಹಿಂಸೆ, ಅನ್ಯಾಯ ಶೋಷಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಇದು ದೊಡ್ಡ ಜನಾಂಗ ಅದು ಚಿಕ್ಕ ಜನಾಂಗ ಎಂದು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ ನಮ್ಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಈ ರಿಸರ್‌ವೇಷನ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.....

We must have such representatives in the Legislature who will voice our grievances fearlessly. But these Congress-appointed representatives of the Untouchables have faithfully sung the praises of their masters or kept their mouths shut inspite of the harrowing tales of denials of rights and even the basic amenities, of insults and humiliations, oppression and exploitation, persecution and numerous atrocities being committed daily in different parts of India. ನಾವು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ರಿಸರ್‌ವೇಷನ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಾವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ವರ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಇದು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಮಾತನ್ನು ಇಂತಹ ಒಂದು ಸ್ಥಳವೇ ಈಗಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಯಾರು ದರೋಬರು ಮುಖಂಡರ ಮೇಲೆ ವಿರೋಧ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥವರು ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ತಲೆ ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖಂಡರಾದವರು ಬೆಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏನ ಕೆಳವರ್ಗ ಮತ್ತು ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಯಾರೇ ಬರಲಿ ಅವರು ಹರೀಜನರೇ ಇರಲಿ ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಮಾನ್ಯ ಪಟೇಲ್ ರವರು ಹೇಳಿದರು ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಲೆಟೇಟ್ ಆಗಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬರದ ಮೊರೆತು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಉತ್ಪಟಾಂಕ್ಷ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬರಬೇಕು ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗಬೇಕು

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ತೊಂದರೆಗಳು ಬಗೆಹರಿಯಬೇಕಾದರೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಏನಾದರೂ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಇದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಭಾವಿಸುವುದಾದರೆ ಅದು ಬರಿ ಭ್ರಮೆ ಹಾಗೂ ಭ್ರಾಂತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಶಾಸನಸಭೆ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಿಂದಲೂ ಹರಿಜನರಿಗಾಗಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಿಸಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಜನ ಎಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಬರಬೇಕು.

೧೦-೩೦ ಎ.ಎಂ.

ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಕುಳಿತರೆ ಅವರು ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಲೀ, ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯಾಗಿ ಬರಲಿ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳೂ ಆಗುತ್ತವೆ. ಹರಿಜನರ ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಭ್ರಮೆ. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯಾಗಬೇಕು. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರಂಪರಾನುಗತವಾಗಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಸಾಮೂಹಿಕವಾದ ಚಿಂತನೆ ಸಾಮೂಹಿಕವಾದ ಕ್ರಮ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಮಿಷನ್ನಿನವರು ತಮ್ಮ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ, ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ಕಮಿಷನ್ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ಮತ್ತೆ ರಿಪೀಟ್ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಆರ್ಟಿಕಲ್ ೩೩೮, ಮತ್ತು ೩೩೯ರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ :

Article 358 provides :

- (1) "There shall be a Special Officer for the Scheduled Castes and Scheduled Tribes to be appointed by the President.
- (2) It shall be the duty of the Special Officer to investigate all matters relating to the safeguards provided for the Scheduled Castes and Scheduled Tribes under this Constitution and report to the President upon the working of those safeguards at such intervals as the President may direct, and the President shall cause all such reports to be laid before each House of Parliament.
- (3) In this Article references to the Scheduled Castes and Scheduled Tribes shall be construed as including references to such other backward classes as the President may, on receipt of the report of a Commission appointed under Clause (1) of article 340, by order specify and also to the Anglo-Indian community."

ಈ ಆರ್ಟಿಕಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಕಮಿಷನ್ ಅಪಾಯಿಂಟ್ ಮಾಡಿತು, ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಕಮಿಷನ್‌ನವರು ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕೊಡುವಂತೆ ಇಂಟರ್‌ಡಕ್ಷರಿ ಅಂಡ್ ಜನರಲ್ ರಿವ್ಯೂ ಫಸ್ಟ್ ಚಾಪ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ :

In para 1.3 of the Introductory and General Review of the Report of the Commissioner for Scheduled Castes and Schedule Tribes it is stated as follows :—

"Amoral, and unhealthy social disequilibrium continues despite legal provisions and State efforts to the contrary. There is an obvious clash between the aims of the society

and the response of the society. The unethical practices of the society have tended to prove stronger than the prescriptions of law. The irrelevant continues to subordinate the relevant. Perhaps the efforts made so far to change the milieu by State action have been more in the nature of expedients rather than borne out of a firm conviction to change the social landscape...

Here I would repeat the sentence: "Perhaps the efforts made so far to change the milieu by State action have been more in the nature of expedients rather than borne out of firm conviction to change the social landscape..."

to initiate a social revolution whatever the social and political cost the transition might demand. The result: Hesitant approach to equality and the dragging feet of justice. So much has been done for these communities all these years may be a rightful claim. But how little has been achieved cannot be easily disclaimed."

What has taken place during all these 30 years, what are the lapses and what are the aims—all these things have been beautifully summed up in this one paragraph, according to me. Then it is further stated in the Report :

"The Constitution of our country has not only provided a number of safeguards for these communities but also spelt out the administrative arrangements for the effective investigation of the working of these safeguards."

The Report further says :

"From a small office in 1950, the Organisation of the Commissioner for Scheduled Castes and Scheduled Tribes developed by 1967 into an office at the Headquarters and 17 field offices in the various States. However, in June 1967, Commissioner was deprived of his field organisation and he was left to function from the headquarters. This development was adversely commented upon in the first report of the Committee on the Welfare of Scheduled Castes and Scheduled Tribes(Fourth Lok Sabha) and in spite of the various proposals made by eminent persons belonging to these communities and the previous Commissioner from time to time nothing has so far been done to restore the field organisation of the Commissioner.' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ನಾನು ಇದನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ಕಮಿಷನ್ ಅನ್ನು ಅಪಾಯಿಂಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಮಿಷನ್‌ನವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದರೆ ನೀವು ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್

ಪ್ರಕಾರ ಕವಿಷನ್ ಅಪಾಯಿಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಆದರೆ ನವಗೆ ಫೀಲ್ ಆಫೀಸರು ಬೇಕೊಂದರೆ ಅವರನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಆ ಕಡೆ ಯಾರೂ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಫೀಲ್ ಆಫೀಸ್ ಜೇಷನ್ ಕವಿಷನ್ ಅಪಾಯಿಡನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟು ಟೇಬಲ್ ಕುರ್ಚಿ ಒಂದು ರೂಮು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗುಮಾಸ್ತರನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿದುಹೋಗುತ್ತದೆಯೇ ? ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಉದಾಸೀನ ಪುನೋಭಾವನೆ ಇದೆ, ಬೇಕಾದಂತಹ ಫೀಲ್ ಆಫೀಸರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಡೇಟಾ ಕಲೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಡೇಟಾವನ್ನು ಕಲೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಜನರು ಇಲ್ಲ ಜನರನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ರಿಜರ್ವೇಷನ್ ಜೊತೆಗೆ ಹರಿಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕನಿಷ್ಠ ಅವಧಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ಪವರ್ ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಿಕ್ಕಬೇಕು. ಹೊದ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ಅಧಿಕಾರ ಆ ಜನಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದ ಹೊರತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಒಂದಂ ಮಾತು ಇದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜಗಳ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಮೂರು ವಿಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಜಗಳ ಆಗುಲ್ಲದೆ. ಅದೇನಾದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಹೊನ್ನು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣು ಈ ಮೂರು ವಿಷಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜಗಳಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ರಾಮಾಯಣ ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಆಯಿತು, ಮಹಾಭಾರತ ನೆಲಕ್ಕಾಗಿ ಆಯಿತು. ಇದು ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈಗಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಾಳೆಯೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಹರಿಜನರ ಮೇಲೆ ನಡೆದಂತಹ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬಿಹಾರದ ಬೆಲ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಿಪ್ಪಾದಲ್ಲಿ ಕೊಲೆಗಳು ಆದವು. ಪಿಪ್ಪಾದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕೊಲೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕ್ಸ್ ಪ್ರೆಸ್ ನಲ್ಲಿ ಫುಂಟ್ ಪೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಡೀಟೈಲಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಜಮೀನಿ ಗೋಸ್ವರ ಹೋಡೆವಾಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕಾರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹರಿಜನರ ಜಮೀನು ರಸ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಜಮೀನಾರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಿನಿಮಮ್ ವೇಜಸ್ ಟ್ರಕ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಕನಿಷ್ಠ ಕೂಲಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಆ ಜಮೀನಾರನ ಜಮೀನಿಗೆ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಜಮೀನಿನ ವಿವಾದ ಕೊಡ ಇದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ೫೦೦ ಜನಗಳ ಒಂದು ಗುಂಪು ಬಂದು ಹುಜನ ಗ್ರಾಮದ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟು ಕೆಲವು ಜನಗಳನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಗರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೨-೧೩ ಕೋಟಿ ಈ ಜನಾಂಗದವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಹರಿಜನ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರು, ಎರಡು ಜನಾಂಗದವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರೆ, ಸರ್ಕಾರದವರ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ೭೬ ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ೯.೫ ಕೋಟಿ, ಒಟ್ಟು ೧೪ ಕೋಟಿ ಜನ ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸಣ್ಣ ಸಂಖ್ಯೆ ಏನೂ ಅಲ್ಲ. ಅಪಾರವಾದ ಸಂಖ್ಯೆ. ಇವರ ಕಂಡೀಷನ್ ಹೇಗೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ೧೯೫೩ ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೯೩ ಮಿಲಿಯನ್ ಹೆಕ್ಟೇರ್ಸ್ ಎಕರೆ ಕಲ್ಟಿವೇಬಲ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಇತ್ತು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು, ಈ ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನಾದರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ ಭೂಮಿ ಏನು ಇದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಈ ಜನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಒಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ನಾನು ಸಹ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಅಪೇಲೇಬಲ್ ಫರ್ ಕಲ್ಟಿವೇಷನ್ ಎಷ್ಟು ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಸುಮಾರು ೧೬೧ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ಸ್ ಭೂಮಿ ಇದೆಯೆಂದು ಲೆಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಈಗ ಇಷ್ಟೊಂದು ಭೂಮಿ ಇದೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಮಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಇರುವ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೫೦ ಅಥವಾ ೬೦ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಜನಕ್ಕೆ ಆಗಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ಅನೇಕ ಜನರು ರಿಡ್ಯಾಬಿಲಿಟೇವ್ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಲೆಕ್ಕ ನೋಡಿದರೆ ಸುಮಾರು ೫೦ ಭಾಗ ಜನ ಇದ್ದಾರೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದು ನಮಗೆ ೩೦ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಸಹ ಸುಮಾರು ೩೨-೩೩ ಕೋಟಿ ಜನ ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗೆ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ೩೩

ಕೋಟಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಜನರು ಹುಜುರ ಗಿರಿಜನರೇ ಎಂದರೆ ಯಾರೂ ವಿರೋಧ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಒಟ್ಟು ೧೪ ಕೋಟಿ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಕೋಟಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವವರನ್ನು ಅಂದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಅಷ್ಟಿ ಇರಬಹುದು, ಹಣ ಇರಬಹುದು. ಇನ್ನೂ ಬೃಗಿ ಕೆಲಸ ಇರಬಹುದು. ಜಮೀನು ಇರಬಹುದು, ಉಳಿದ ೧೨ ಕೋಟಿ ಜನರಲ್ಲಿರೂ ಈ ಕೆಳವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ದುಡಿಮೆ ಮಾಡತಕ್ಕವರು, ಅಂದರೆ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್ ಲೇಬರ್ಸ್ ಇದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ತಿಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಇವರು ಸುಮಾರು ೫ ಕೋಟಿ ಜನ ಇರಬಹುದು, ಇವರಲ್ಲಿರೂ ಹರಿಜನರೇ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು, ನಾಲ್ಕು ಎಕರೆ, ಐದು ಎಕರೆ, ಆರು ಎಕರೆ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು ಹೀಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಲೆಕ್ಕ ಇಲ್ಲ. ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆನ್ನುವ ಲೆಕ್ಕ ಮಾತ್ರ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು, ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಈ ಜಮೀನು ಇದೆಯೇ ಎನ್ನುವ ಲೆಕ್ಕ ಇಲ್ಲ. ಇದು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಹರಿಜನರ ಗಿರಿಜನರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.—ನಾನು ಹಾಸನಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಜನ-ಗಿರಿಜನರ ಭೂಮಿಗಳು ಪರಭಾರೆಯಾಗಿರತಕ್ಕ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸುಮಾರು ಆರು ತಿಂಗಳಿಂದ ಬೇಕು ಎಂದು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪತ್ರ ಬರೆಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ರಿಮೆಂಡರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಹೀಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರ ಇದೆ. ಇನ್ನು ಅವರ ಉದ್ಯೋಗದ ಸಮಸ್ಯೆ. ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವೇ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಎಂಪ್ಲಾಯರ್ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಇವರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ನಾವು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವಿಚಾರ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ವೆಕ್ಯಾರ್ ಮತ್ತೂ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಸೆಕ್ಟರ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೫-೨೦ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು ಇವೆ, ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕೆಲವು ಒಂದೆರಡು ಪರ್ಸೆಂಟ್ ತೆಗೆದು ಸಂತರ ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವುದು ಇದೆ. ಹೀಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯಿಂದ ಇವರಿಗೆ ದೊರಕಬೇಕಾದಂಥ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಪೋಯಿಂಟ್ ದಿ ಎಂಪ್ಲಾಯ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ರೊಮೋಷನ್ ೧೯೭೫ ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಒಟ್ಟು ಪೆಡ್ಲೋಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಸ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ೬, ೩೧, ೫೭೪ ಇದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೆಡ್ಲೋಲ್ಡ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್ ೧, ೬೪, ೭೩೧. ಇದರಲ್ಲಿ ಪೆಡ್ಲೋಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಸಿನವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದು ೫೯, ೭೫೯, ಪೆಡ್ಲೋಲ್ಡ್ ಟ್ರೈಬ್ಸಿನವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದು ೨೨,೫೦೦ ಜನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ. ಇನ್ನು ೧೯೮೦ ನೇ ಇಸವಿಗೆ ಒಂದರೆ, ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಜೋರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಕಡಿಮೆ ಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲಸ ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಿತಿ ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದು ನಾವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದಂತಹ ವಿಚಾರ. ಹಾಗೆಂದಮೇಲೆ ನಾವು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ? ಅನ್ನುವುದಾದರೆ ಇದನ್ನು ನಾವು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇನೆ ಸರ್ವಿಸಸ್ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೆ ಹರಿಜನರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪ ಇದೆಯೋ, ಅವರನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸು ಯಾರಿಗೆ ಇದೆಯೋ ಮತ್ತೆ ಅವರ ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲ ಯಾರಿಗೆ ಇದೆಯೋ ಅವರಲ್ಲಿರೂ ಇಂತಹ ವರದಿಗಳನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ಓದಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿರತಕ್ಕಂತಹ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕೂಡ ವರದಿಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಓದಬೇಕು. ಅವುಗಳನ್ನು ಓದಿದಾಗ ಒಂದು ವಿಚಾರ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಈಗ ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ನಿಂದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಹೀಯಾಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರೇ ಒಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವರು, ಬಾಕಿಯವರು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ನಿಂತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹೇಗಿವೆ, ಮುಂದುವರಿದು ನಾವು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಾಗ, ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮನಸ್ ಮಾಡುವಾಗ, ಇಂತಹ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಓದಲೇಬೇಕು. ಆಗ ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತವೆ. ೨೦ ಅಂಶಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾವು ಮಾಡಿದವು. ಅದರಲ್ಲಿ

ಜೀತಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಿದವು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಈ ಒಂದು ರದ್ದಿಯಾತಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಜೀತಪದ್ಧತಿ ವಿಮುಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನೂ ಮಾತ್ರ ಓದಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ:—

“ Bondage and emancipation have been co-existing in this country even after Independence. Among the many forms of exploitation of the Scheduled Castes and Scheduled Tribes is one to force them to work as bonded labourers. Bonded labour is known by various names in different parts of the Country. The practice of bonded labour has been discussed at length in the chapter on working of Constitutional safeguards. It took years for the Government to be convinced about the existence of bonded labour by Central Legislation in 1976 that this problem has been tackled in a few states to some extent as a result of which bonded labourers in thousands were liberated and some of them were rehabilitated. ”

ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಬಹುಶಃ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಇತರ ಯಾವ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಈ ಜನರನ್ನು ಜೀತ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ನನಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ನಾನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಂತಹ ಶಾಸಕರು, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಒಂದು ಕೀರ್ತಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ೬೮ ಸಾವಿರ ಜನರನ್ನು ಈ ಒಂದು ಜೀತಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರೀಹ್ಯಾಬಿಲಿಟೇಷನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಇದು ನನಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಬೇರೆ ಕಡೆ ಕೂಡ ಅಂದರೆ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೫ ಸಾವಿರ ಬಾಂಡಡ್ ಲೇಬರ್ಸ್ ಜೀತಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಲೇಬರ್ಸ್ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರು ಕೋಟಿ ಇರತಕ್ಕಂತಹ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಂಡಡ್ ಲೇಬರ್ಸ್ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ವಿಮುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಇವೆ. ಅಂದರೆ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಜೀತಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಅವರಿಗೆ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು, ಮತ್ತೊಂದು ಅವರಿಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಅಂದರೆ ಕ್ಲಾಸ್ (೧) ಮತ್ತೆ ಕ್ಲಾಸ್ (೨) ಮತ್ತೆ ಕ್ಲಾಸ್ (೩) ಎಲ್ಲ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಅವರಿಗೆ ಶೇಕಡೆ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಸಿಗುವಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ಇವೆಲ್ಲದರ ಜೊತೆಗೆ, ನಾವು ಏನೋ ಒಂದು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹರಿಜನ-ಗಿರಿಜನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಕಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂತಹ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಯಾವುದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ತಜ್ಞರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದೇನೆ, ತಜ್ಞರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ, ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡೋಣ. ಬೇರೆ ಕಡೆಯೂ ಕೂಡ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗಳಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದೇ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ ಅವರು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂತಹ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು

ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ರೀತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವನು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಇದೆ. ಮನೆಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಜಾಗ ಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಇದೆ. ಜಾಗವನ್ನು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲೂ ಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಇದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೂ ಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಇದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳೂ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇವಿಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ಬಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ವರ್ಷ ವರ್ಷ ಅವರ ಬಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಎಷ್ಟೊಂದು ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದರೆ, ಅದನ್ನು ನಾವು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಫೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕ ಬರುತ್ತದೆ. ಏಪ್ರಾಯಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆದಿದೆ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಫೋಲಿಸ್ ರಾಣಿ ಕೂಡ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸರ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್. ಒಂದು ಅಷ್ಟು ಜನ ಫೋಲಿಸ್ ಹೆದೆಯವರು ಇದ್ದರಂತೆ. ಅವರಿಗೆ ಈ ಒಂದು ವಿಷಯ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆ ಊರನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರತಕ್ಕಂತಹ ಗಂಪು ಬಡಳ ದೊಡ್ಡದು ಇದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಗಾಬರಿ. ಮತ್ತು ಭಯದಿಂದ ಊರನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದವರು ಈ ಘಟನೆ ನಡೆದ ೮ ಘಂಟೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣ ನಾವು ಸ್ಪೆಷಲ್ ಒಳಗೆ ಇದ್ದರೆ ಅವರಲ್ಲರೂ ಬಂದು ತಲೆ ಹೊಡೆದು ಹಾಕುತ್ತಾರೆಂದು ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಫೋಲಿಸಿನವರೇ ಇದಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಕಂಪ್ಲೆಂಟ್ ಕೂಡ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಫೋಲಿಸಿನವರು ಇವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಹಾಕಿಲ್ಲಾ. ಈ ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್‌ವರ್ಗದ ಜನ ಏನಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಇವರನ್ನು ತುಳಿದು ತಮ್ಮ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರ ಬಂದರೆಂದಲೇ ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಸಾನು ಏನಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ಸಾಳೆ ನನಗೆ ಒಬ್ಬ ಬರುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಲ್ಲ ಒಬ್ಬರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಇರುವುದಾದರೆ, ಈ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡತಕ್ಕಂತಹ ಜನ ಬೇಕು. ಮುಖಂಡತ್ವ ಬೇಕು. The political will cannot be concentrated in one person. This will should be there at all levels. Then only it is possible to tackle the problem properly. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಟ್ಯಾಕಲ್ ಮಾಡಬಹುದು, ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟಿವ್ ಲೆವೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದನ್ನು ಟ್ಯಾಕಲ್ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ವಿಸಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡೋಣ, ಕೆಲಸ ಕೊಡೋಣ. ಆದರೆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ಒಳಗಡೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸಿನರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬೋರ್‌ವರ್ಲ್ ಹಾಕಿಸಿ ಬಿಡಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ನಾವು ಅವರನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುವುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗತಾನೆ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸ್ಟೇಟಿಂಗ್‌ಮೆಂಟರು ಶ್ರೀಮನ್ ಸಯನ್ಸ್ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತದೆ, ಅವರು ಹೇಳಿದರು ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ಅಂದು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಬೆಲ್ಜಿಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದರು, ಅವರ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

೧೧-೦೦ ಎ. ಎಂ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನಾರಾಯಣಪುರದ ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಘಟನೆ ಆದ ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೋದರು : ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ನಾನು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೆ ಏನೆಂದರೆ, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ ಎಂದು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಹೋದರು. ಹೋದದ್ದು ಸರಿ ಎಂದೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಆದರೆ ಪಿಪ್ಪಾದಲ್ಲಿ ದುರ್ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ? ಪಿಪ್ಪಾಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೋಂ ಮಿನಿಸ್ಟರನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು ಅಷ್ಟೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಾರಾಯಣಪುರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಹೋದರು, ಪಿಪ್ಪಾಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಹಾಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಯು.ಪಿ.ಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷದ ಸರ್ಕಾರ ಇತ್ತು, ಆದ್ದರಿಂದ ಹೋದರು, ಆದರೆ ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದವರದ್ದೇ ಆಡಳಿತ ಇದೆ, ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೋಂ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಹೋದರು, ಅವರು ಹೋಗಿ ಅವರ ಹಿಂದಿನವರ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಎತ್ತಿಹಾಕಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಯಾವುದೇ ಘಟನೆ ನಡೆದರೆ ಅದನ್ನು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದುರ್ಘಟನೆ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ಮೂಲ ಏನು, ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ವಿಧಾನ ಹೇಗೆ, ಅವರಿಗೆ ಏನು ಶಕ್ತಿ, ಕೊಡಬೇಕು, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಏನು ನೆರವು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಅವರ ಜೀವನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಂಘಟನೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನು ತಕ್ಕಂಥ ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅಂದರೆ ಘಟನೆ ನಡೆದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ದೇಶದ ದೊಡ್ಡ ನಾಯಕರು ಹೋಗಬೇಕಾದ್ದು, ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಬೆಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ಕೆಲವರಲ್ಲ ಡೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಗಂಟೆಕಾಲ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು, ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾರಾಯಣಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಇದೆ. ಯಾರೋ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಆದವರು ಹೋಗಿ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಟಿಕೆಟ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಚೆಕ್ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರು ಕೆಲವು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದರು, ಸರ್ಕಾರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಇದೆ, ಛಿನ್ನೇ ಆಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಂತು, ಜನತಾ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಬಂತು, ಎಲ್ಲಿ ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಫೈರ್ ಆಗುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ತಮ್ಮ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸತಕ್ಕ ಒಂದು ಆಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಇದೆ, ಅದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೆ. ಈ ರೀತಿ ಇರಬೇಕಾದರೆ, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಪೋಲೀಸರು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ ಡೀಮಾರಲ್ಸ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಹೊರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಇರಬಹುದು, ಇದರಿಂದ ಆ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಉರುಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆದ ಮೇಲೆ ನಾರಾಯಣಪುರದ ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು, ಈಗ ಪಿಪ್ಪಾದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುರ್ಘಟನೆ ನಡೆದಿದೆ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇವರು ಹೋಗಿ ಆ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಹೊರಿಸಿದರು, ಪಿಪ್ಪಾಗೆ ಹೋಂ ಮಿನಿಸ್ಟರನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಹೊರಿಸಿದರು. ಅಂದರೆ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವರೇ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ, ಯಾಗಿದ್ದವರು, ನಾರಾಯಣಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಪಿಪ್ಪಾಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ಏಕೆ ಎನ್ನುವುದು ನಾನು ಕೇಳತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆ. ನಾರಾಯಣಪುರಕ್ಕೂ ಹೋಗದೆ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಾನು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾರಾಯಣಪುರದ ಘಟನೆಗಿಂತ ಭಾರಿ ದುರ್ಘಟನೆ ಪಿಪ್ಪಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನೇ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಬದುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಹೊಸ ಮನೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗೋಡೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ಕಲ್ಲು ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನೇ ಆಯುಧಗಳನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಡೆದಾಡಿ ಕೆಲವರು ಬದುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಿಪ್ಪಾ ಊರಿನಲ್ಲಿ ೧೦೦ ಜನರಿಗೂ ಮೇಲೆ ಸತ್ತುಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಂಥಾ ಒಂದು ದುರ್ಘಟನೆ ನಡೆದಿದೆ. ನಾರಾಯಣಪುರದ ಘಟನೆಗಿಂತ ೧೦ ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಅನಾಹುತವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಕಡೆ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗಲೂ ಅವರೇ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—Is it not too early to draw that inference ? ಬೆಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾರಾಯಣಪುರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಡಿ ಎಂದರೂ ಹೋದರು. S e had been to Narayanpur to study the situation on a humanitarian consideration ಪಿಪ್ಪಾಗೂ ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಹೋಗಬಹುದು, ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಾವೇಕೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ತಾವು ಡಿಫೆಂಡ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನಾರಾಯಣಪುರಕ್ಕೆ ಬೇಡ ಎಂದರೂ ಹೋದರು, ಹೋದದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ವಾದ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ ಎಂದು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದೆ, ಈಗಲೂ ಓಪ್ಪಾಗೆ ಹೋಗಬಹುದು ನಾನೂ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ, ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ, ಅದರಿಂದ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಇದೆಯೇ? ಏನು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ತಾವು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಅವರು ಮೊದಲೇ ಏಕೆ ಹೋಗಬಾರದಾಗಿತ್ತು, ಈಗ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಅಂದರೆ ಅರ್ಥ ಏನು, ಆಗಲೂ ಹೋಂ ಮಿನಿಸ್ಟರನ್ನು ಏಕೆ ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರೇ ಏಕೆ ಹೋದರು. ಬೆಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಹೇತುಯಲ್ಲಿ ಸಾರು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲವೇ ಅನ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತೇವೆ. ಅದನ್ನು ಕೆಡಬೇಕಾದರೆ ಅದರೊಳಗೆ ಕೈಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ಸೌಟು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಅಡಳಿತ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೂ ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಅಡಳಿತ ನಡೆಸತಕ್ಕವರು ಸೌಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಬೇಕು, ಕೈಹಾಕಬಾರದು. ಕೈ ಹಾಕಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ, ಹಾಕುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹಾಕಿ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ. ಕಾಲಾಯ ತಸ್ಮೈನಮಃ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನೀವೇಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ನೀವೇಕೆ ಹೋದೀರಿ, ನೀವು ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಯಾರೂ ಕೇಳುವಹಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ನಿಮಗೂ ೭ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು, ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡಬೇಡಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನೀವು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ರಾಜಕೀಯ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—I am sorry. I cannot understand your argument.

SRI D. DEVARAJ URS.—You may feel sorry, it does'nt matter.

SRI R. GUNDURAO.—This is your opinion.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನೀವು ಸರ್ವಜ್ಞರಪ್ಪ, ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿದೆ, ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ನೀವೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನೀವು ಏನಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ನಾನು ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡುವುದು ಬಿಡುವುದು ಸಭೆಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ; ಜನಕ್ಕೂ ಗೊತ್ತಿದೆ, ನೀವು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ತಾವು ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ಜನ ನಂಬಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನೀವು ನಂಬಬೇಡ ಹೋದರೆ ಬಿಡಿ, ನಂಬಬೇಡ ಹೋದರೆ ನಿಮಗೇಕೆ ಕಷ್ಟ. ಜನ ನಂಬುತ್ತಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ನೀ ಇನ್ವಿಡೆಂಟ್ ನಡೆದಿದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳವರಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅಗಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಫೀಜಿಷವಾದ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಇದನ್ನೇ ನೀವು ರಾಜಕೀಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಆ ತರದ ಹೇಳಿದರೆ ಯಾರೂ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಆರೀತಿ ಹೇಳುವುದು ಬೇಡ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳವರೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಆಗದೇ ಇದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಬೆಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನೂ ಸಹ ಹಿಂದೆ ಕಳುಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ, ಪ್ರೈಮಿನಿಸ್ಟರ್‌ರವರಾಗಲಿ, ಸ್ಟೇಟ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್‌ ಆಗಲಿ ಹೋಗಿಲ್ಲ, ಕೋನೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಸಹ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳವರು ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳವರನ್ನೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ತಾವು ಇದನ್ನು ರಾಜಕೀಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಆ ರೀತಿ ಬಳಸಬೇಡಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.— ನನ್ನನ್ನು ಬಳಸಬೇಡಿ ಅಂತ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳವರಿಗೆ ಬಳಸಬೇಡಿ ಅಂತ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯವಿದ್ದರೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿ. That is my opinion. If you feel sorry does not matter. But I have got my right to say that it is political game to go to Narayanpur when the State Government itself is competent to deal with this matter. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೋಗಿದ್ದವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ಕೇಳಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.— ಇದು ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯ. ಇದು ಸ್ಟೇಟ್ ಗೌವರ್ನಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್ ಸಹ ಆಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ, ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸಜೀವವಾಗಿ ದಹನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಸೆಂಟರ್‌ನವರೇ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಿ ಅಂತ ಕೈ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ? ನಾರಾಯಣ ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.— ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿ. ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಥ ವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಹೋಗಬಾರದು ಅಂತ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ದುರ್ಘಟನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳವರು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಭ್ಯಂತರ ಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಒಂದವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಏತಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಸಾರಾಯಣ ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಅಷ್ಟೇ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಏನೆಂದರೆ ನಾವು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ರಿಜರ್ವೇಷನ್ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತೆ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಒಂದು ಕೊನೆ ವರ್ಗದ ಜನ ಆಸ್ತಿ ಅಥವಾ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಆಸ್ತಿ ಎಂದರೆ ಅದು ಭೂಮಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು ಅಥವಾ ಹಣದ ರೂಪ ದಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುವಂಥಾ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಆ ಜನಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ ಅದು ಏನೆಂದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ಹೇಗೆ? ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದ್ದು ಇದೆ ಅದು ಏನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಗ ಪಂಗಡ ದವರಿಗೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಇದೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನ ಸಮಾಜದವರು ಏನಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಸಹ ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ೧೪ ಕೋಟಿಯ ಜನರಿದ್ದಾರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಟ್ರೈಬ್ಸ್ ಜನಾಂಗದವರು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ಅದೇ ಷೆಡ್ಯೂಲ್‌ಡ್ ಕಾಸ್ಟ್ಸ್ ನವರು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೂ ಇದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಅವರು ಕೇವಲ ೫ ಪರ್ಸೆಂಟೋ, ೬ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ನಷ್ಟೋ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಇವರು ಸಂಘಟಿತರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವರು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಮಾಡ ತಕ್ಕಂಥದ್ದು ತೀರಾ ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ. ಈ ಸಂಘಟನಾ ಮೂಲೋದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ, ಅವರು ಸಂಘಟಿತ ರಾದರೆ, ಹೋರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಇವತ್ತು ಯಾರು ಮೇಲ್ ಜಾತಿಯವರೇ ಇರಬಹುದು, ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ ಜಾತಿಯ ಜನರೂ ಕೂಡ ಇವರ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಜೀವನವನ್ನೇ ಮಂಡುಪಾಗಿಟ್ಟಂಥವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸಂಘಟನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ ಅವರ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಸಮಾಜದವರಲ್ಲಿ ಕೂಡ

ಕೆಲವು ಸಂಘಗಳು ಇದ್ದಾವೆ. ಹರಿಜನ ಉದ್ಧಾರ ಸೇವಕ ಸಂಘ, ಅಂತ, ಆ ಸಂಘ ಈ ಸಂಘಗಳು ಕೆಲವಾರು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡ ತಕ್ಕ ಗ್ರಾಂಟ್ ಹಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಂದು ಈ ಲಿಪೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

“It cannot be over-emphasised that along with Govt. Machinery there should be provisions for the non. Govt. agencies who must be assisted to arouse social consciousness not to practice untouchability. But it is surprising that the Government of India is reducing the grant sanctioned to these non-official agencies for propaganda against untouchability every year by 10 percent from 1970-71 onwards”

ಇದು ಆಗಬಾರದು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂಥಾ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಸರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಅವರು ಮುಂದುವರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಸಲಹೆ ಏನೆಂದರೆ ಅದು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿತ್ತು. ಅದರೂ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮುಂದಿನ ಸರ್ಕಾರವಾದರೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕೇಂದ್ರದ ಪಟ್ಟಿಲ್ಲೂ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದಂಥ ವಿಚಾರವಿದೆ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಇಂಟರ್ ಕ್ಯಾಸ್ಸಿ ಮ್ಯಾರೇಜ್ ವಿಚಾರ ಬಂತು, ಆಗ ಯಾರು ಇಂಟರ್ ಕ್ಯಾಸ್ಸಿ ಮ್ಯಾರೇಜ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅಂಥದಾಗಿ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಂಬಲ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಮಾಡದೇ ಹಾಗೆ ಇಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಅದಕ್ಕೆ ಈಗಲಾದರೂ ಈಗಿನ ಸರ್ಕಾರದವರಾದರೂ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವಂಥಾದ್ದನ್ನು ತಾವು ನೋಡಿರಬಹುದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹರಿಜನ ಯುವಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಸಿಗುವಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಾಗ ಅಂಥಾ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮದುವೆ ಆಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ಎಷ್ಟೋ ಮದುವೆಗಳು ಆಗಿವೆ. ಇದರ ಅರ್ಥವೇನು? ಆ ಯುವಕನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಾದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ದಿರುತ್ತದೆ, ಲೀವರ್‌ಷನ್ ರೈಟ್ಸ್ ಇರುತ್ತದೆ, ಮತ್ತೆ ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಜರ್ನಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಡಾಕ್ಟರ್‌ರೂ, ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಂತ ಉತ್ತಮ ಜಾತಿಯಂಥವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಅವರ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳುಗಳು ಮದುವೆಯಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಇದ್ದಾವೆ ಇದು ತಪಗೂ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು. ಈಗ ಹರಿಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ, ಹರಿಜನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹರಿಜನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಸಹ ಅರ್ಥವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅವರ ಮದುವೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅಲ್ಲ. ಈಗ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶ್ರೀವೈ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ರವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಗಳೋ ಇಲ್ಲ ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಮಗಳೋ ಇದ್ದರೆ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಏತಕ್ಕೇಂದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳವರ ಮಗಳಾಗುತ್ತಾಳೆ, ಇಲ್ಲ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಸಿಗಬಹುದು ಎಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಹರಿಜನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಗತಿ ಏನು ಎಂಬುದು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಒಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಂಡೆಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಸಹಾಯ, ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಗ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವರು ಹರಿಜನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ರರ್ಕಾರದವರು ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಿಂದಲಾದರೂ ಅರೆ ಆದಿವಳಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ, ಸಣ್ಣ ಪ್ರಟ್ಟ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕೆಳಗೆ

ಮೇಲು ಎನ್ನತಕ್ಕ ಭಾವನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಈ ಬಂದು ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದಲ್ಲೂ ಸಮಾನತೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿ ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಮಾರ್ಗವೆಂದು ನನ್ನ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟು, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಬಿಲ್ ಏನು ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ಅದನ್ನು ಇನ್ನು ೧೦ ವರ್ಷಗಳಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿಸತಕ್ಕಂಥ ಬಂದು ಕಾರ್ಯ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು ಇದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸುವುದು ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇದೆಂದು ಹೇಳಿ ಇಷ್ಟು ಮಾತು ನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ (ಭಾಲ್ಕಿ ಕ್ಷೇತ್ರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸಂವಿಧಾನದ ೪೫ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮೊಸೂದೆಗೆ ನಾನು ಬೆಂಬಲ ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಂದರೆ, ಏನೂ ಮಾಡದಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಏನಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ೩೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆ ಆಗಬೇಕೆತ್ತೋ ಅದು ಆಗಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಇದು ಆಗಿಲ್ಲವೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಬಂದಾಗಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಹೋಗತಕ್ಕ ದಾರಿ ಮತ್ತೊಂದಾಗಿದೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಗಂಗಾಧರರವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಈ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಋಷಿಗಳು, ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು, ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು, ಬಸವಣ್ಣ ನವರೂ, ದಯಾನಂದರು, ರಾಜಾರಾಮ ನೋಹನರಾಯರು, ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಇವರೆಲ್ಲ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ, ಆ ಜಾತೀಯತೆಯ ವಿಷ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಒಂದು ಜ್ವಾಲೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರನ್ನೇ ಕೊಂದಿತು. ಈ ಸತ್ವಿನ ದಿವಸ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಜಾತಿ-ಪಂಥಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿವೆ.

(ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಟಿ. ಕೃಷ್ಣ ಪ್ವನವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು)

ಅವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಜಾತ್ಯಾತೀತ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ನೆಹರೂರವರು, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು, ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಧುರೀಣರು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಜಾತ್ಯಾತೀತವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ತರಬಹುದು, ಸಮತಾವಾದವನ್ನು ತರಬಹುದು, ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖ ಸಿಗಬಹುದೆಂದು ಮಾಡಿದರು. ಆದರೂ ಅದು ಸಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಒಂದು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಆಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ವೇದಾಂತ ಹೇಳಿದರು, ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು, ಆದರೆ ಅವರ ನುಯಾಯಿಗಳು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯದೆ ಪರಂಪರೆ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಸರಿಣಾಮವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆಯಾಗಿ ೩೨ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಕೂಡ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಮಾತು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತರಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡದ ಕಾರಣ ಅದು ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಕಳೆದ ೩೦ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಜಾತೀಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ವಿನಃ ಜಾತೀಯತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ೬೦ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೂ ಮತ್ತು ೨೦ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರಿಗೂ ರಿಸರ್ವೇಷನ್ ಇತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಅದು ನಡೆಯಿತು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾನೇನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ಏನೊಂದು ನೀತಿ ಇತ್ತು, ಏನೊಂದು ನೀತಿ ಇದೆ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅನಾಟಿಟಿಟಿ ಆಕ್ಟ್ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಸದ್ಯೆ ಅನಾಟಿಟಿಟಿ ಆಕ್ಟ್ ಎಂದು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಪ್ರೈವಿಟಿ ಆಕ್ಟ್ ಎಂದು ಮಾಡಿ ತಾವೇ ಕಂಡಿಸುವುದು ಗ್ಯಾಂಬ್ಲಿಂಗ್ ಆಕ್ಟ್ ಎಂದು ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರವೇ ಲಾಟರಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಯಾವ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಫೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ತರುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಲಿ, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಲಿ, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಲಿ, ಯಾವ ಜಾತಿಯವರು ಬೇಕಾದರೂ ಆಗಬಹುದು

ದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಕಾರಣ ಅದೇನೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಿಸರ್ವೇಷನ್ ಎಂದು ಇಬ್ಬರೇ ಈ ದೇಶ ಹಾಳಾಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ನಹೇಳುವಾಗ ಕೆಲವು ಜನಕ್ಕೆ ಭಯವಾಗಬಹುದು, ಅಥವಾ ಕೆಲವರು ನನ್ನನ್ನು ಟೀಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಮಾನ್ಯ ಕೆಕ್ಕಲಾಯರವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ದಾವನೂರು ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಏಕೆ ವಿರೋಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಿ.ಪಿ.ಐ. ಮತ್ತು ಸಿ.ಪಿ.ಎಂ. ನೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಜೈನ, ರೆಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಜಾತ್ಯಾತೀತತೆಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅಂತೆಯೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆಗಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಇದೇ ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ೩೨ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಾದರೂ ಸಿ.ಪಿ.ಐ. ಮತ್ತು ಸಿ.ಪಿ.ಎಂ. ಜಾತಿ ವಾದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ಬಹಳ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕೆಂದರೆ, ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು ಎಂಬ ಎರಡು ಜಾತಿಗಳು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜವಾದದ ರಚನೆ ತತ್ವ ಏನಿದೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ನವರೂ ಗಾಂಧಿಯವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅದರಂತೆ ನಾವು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರೆ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಇಡತಕ್ಕ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಕೆಕ್ಕಲಾಯ. — ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತಹ ರಾಜಕೀಯ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತೊಂದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಿಡೋಣ. ಅದಕ್ಕೂ ಈ ಚರ್ಚೆಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವಂತಹ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೀಸಲಾತಿಗಳನ್ನು ಇಡುವುದು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನಾನು ಅದನ್ನು ವಿರೋಧ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಜಾತೀಯತೆ ಆಗುತ್ತದೆಂದರೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಚೀನಾದಲ್ಲಿ, ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಜಾತೀಯತೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜಾತೀಯತೆ ಇರುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೀಸಲಾತಿ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಜಾತೀಯತೆ ಎಂದು ಅರೋಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಭೀಮಣ್ಣ ಮಿಂಚ್ಚ. — ಮೀಸಲಾತಿ ಬೇಕೆಂಬುದು ಸರಿ, ಆದರೆ ಜಾತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬಂದರೆ ಏನು ಅನ್ನುತ್ತೀರಿ? ಹಾಗಾದರೆ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನೇ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಅನ್ನುತ್ತೀರಾ? ಜಾತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ, ಪತ್ರವನ್ನು ಹಂಚಿದರೆ, ಆ ರೀತಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅರ್ಜಿ ರದ್ದಾಗುತ್ತದೆಂದು ಕಾನೂನು ಹೇಳುತ್ತದೆ, ಸಂವಿಧಾನ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಜಾತಿ ಆಧಾರ ಬೇಕಾದರೆ ಜಾತಿ ನಿರ್ಮೂಲನವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಜಾತ್ಯಾತೀತ ರಾಜ ವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಹೀಗೆ ಜಾತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಭಾಗ ಮಾಡುವರು? ಎಷ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡುವರು, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಧರ್ಮದಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಜಾತಿಗಳಿವೆ: ಮೂಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಎರಡು, ಲಿಂಗಾಯತರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು, ಬೌದ್ಧರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಕ್ರೈಸ್ತರಲ್ಲಿ ಜೈನರಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟೆಲ್ಲ ಸುಮಾರು ೯೦ ಜಾತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿವೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಜಾತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಬೇಕೆಂಬುದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ. ಜಾತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ, ನಮ್ಮದು ಜಾತ್ಯಾತೀತ ದೇಶವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದಾಗ ಜಾತೀಯತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜಾತಿವಾದದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದದಲ್ಲಿ ಜಾತಿವಾದದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಮಡುಗರಿಗೆ ನೌಕರಿ ಕೊಡುವಾಗ ನನ್ನ ಜಾತಿ ಯಾವುದು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾದರೆ ಜಾತೀಯತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಿಂದ ತೊಲಗಬಹುದೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

೧೧-೩೦ ಎ.ಎಂ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರ್:—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡೇ, ಅವರು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ದೇಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರತಕ್ಕ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ದೇಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೂಡ ಮೀಸಲಾತಿ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದು ಜಾತೀವಾದವೇ?

ಶ್ರೀ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡೇ:—ಮೀಸಲಾತಿ ಬೇಡ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೀಸಲಾತಿ ಇರಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜ ವಾದವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗರೀಬರು ಒಂದು ಕಡೆ ಶ್ರೀಮಂತರು ಒಂದು ಕಡೆ ಇದ್ದು ಈ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಅಖಂಡವಾದ ಕ್ರಾಂತಿ ಏಳುತ್ತದೆ. ಕ್ರಾಂತಿಯ ಜ್ವಾಲೆ ಎದ್ದು.....

ಭೀಮಣ್ಣ:—ತಾವು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರೋ ಅಥವಾ ವಿರೋಧ ವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರೋ?

ಶ್ರೀ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡೇ:—ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಮಾಡುವ ಜನ ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಬಂಡವಾಳದಾರರ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಸಂಘರ್ಷ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಡವರು ಒಂದಾಗಿ ಬಂಡವಾಳದಾರರನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ಜಾತಿಯ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ಖಂಡ ತುಂಡವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬಡವರು ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳದಾರರ ಸಮಾಜವಾದದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಸಂಘರ್ಷ ನಡೆಯುವಾಗ, ೩೦ ವರ್ಷದ ನಂತರ ಇಡೀ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಡವರೆಲ್ಲಾ ಒಂದಾಗಿ ಬಂಡವಾಳದಾರರ ವಿರುದ್ಧ ಓಡಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಜಾತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಹೆಜ್ಜೆದವರಾಗಿರಲಿ ಇನರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥ ಅಪ್ರಮಾಣಿತನ ಶೇಕಡ ೯೦ರಷ್ಟು ಇದ್ದು ಇವರು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜವಾದ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಜಾತೀಯತೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ದೇಶದ ನಾಯಕರುಗಳು ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಜಾತಿ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಹಾವನೂರು ವರದಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಹಾವನೂರು ವರದಿಯನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ವಿರೋಧ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಹಲವಾರು ಇವೆ. ‘Bible of the Backward class’ ಎಂದು ವಿನು ಹಾವನೂರು ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮತ್ತೊಂದು ರೆಕಮೆಂಡೇಷನ್ another major recommendation of the Havanur Commission, that is bound to gain the sympathy of the dominant Lingayat and the Vokkaliga communities is the population-wise reservation. ಹರಿಜನ ಗಿರಿ ಜನರಿಗೆ ೧೮ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಏನು ರಿಸರ್ವೇಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದು ತಪ್ಪು; ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಿಸರ್ವೇಷನ್ ಇಡುವುದಾದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜಾತಿಗಳಿವೆಯೋ ಆ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಗಳನ್ನೂ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಪ್ರಕಾರ ಮೀಸಲಾತಿ ಇಡಿ. ಲಿಂಗಾಯಿತರು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಒಂದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಹಾವನೂರು ವರದಿಗೆ ವಿರೋಧ ವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ತಪ್ಪು. ನಾನು ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿರೋಧವಾಗಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಚುನಾವಣೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಾವನೂರು ಅವರು ಲಿಂಗಾಯಿತರನ್ನೂ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಆಗಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೀಸಲಾತಿ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ, ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೀಸಲಾತಿ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಇದು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ನೂರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇದು ಇಡೀ ದೇಶದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದಿಂದ ದೇಶ ಖಂಡ ತುಂಡವಾಗಿ ಛಿದ್ರ ಛಿದ್ರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಾತಿಯನ್ನು ಆಧಾರವನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು

ಮೀಸಲಾತಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಕೆ ಹೆಚ್. ರಂಗನಾಥ್ ಅವರು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದಾಗ ೧೯೭೯ನೇ ಇಸವಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೭ನೇ ತಾರೀಖು ಬಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಹೀಗಿದೆ. 'S. C. and S. T. should have 14 per cent and not the 18./ reservation.' He has further stated that—"When we talk about untouchability and inequality, we must not forget women, who need to be brought up and given more opportunities. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿರುವುದು. ಆದರೆ ೩೦ ವರ್ಷದ ನಂತರವೂ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಅವರು ಮುಂದುವರೆದು expressing his personal opinion, he said he was strictly against the continuation of reservation for the S.C. and S.T. as it only helped creating caste feelings. The Backward Classes were guaranteed special privileges in the Constitution only for 10 to 15 years, by which time they should have been helped. If it had not been achieved, the Government should be blamed for it," he said. "While in one breath we advocate casteless society, in another we create casteism by advocating reservations based on caste, perhaps to get votes from the minorities". "There is a need for honest introspection on our part to get rid of this hypocrisy. Otherwise there is a danger of the entire society being destroyed by casteism. This is strictly my personal opinion," he said. ಹಿಂದಿನ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ರಂಗನಾಥ್ ಅವರು ಅವರ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ತೀರ್ಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಜಾತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೀಸಲಾತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ.....

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ ಅವರು ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಈಗ ಏತಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೋ ಅದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರು ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಪಾವನೂರ್ ಕಮಿಷನ್ ವರದಿ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲ. ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಯಾರನ್ನು ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೊಲೆಯರು. ಮಾದಿಗರು, ಚಮ್ಮಾರರು, ಡೋರರು, ಮುಕ್ಕುಗಾರರು ಎಂದು ಹತ್ತಾರು ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆದು ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗದವರು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥ ಹಕ್ಕು ಅದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಭೆ ಮುಂದೆ ಇರುವ ವಿಷಯ. ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಈ ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗದ ಜನ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂತರೆ ಜನರು ಅವರನ್ನು ಅರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ೧೮ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಮಿನಿಮಂ ರೆಪ್ರೆಸೆಂಟೇಷನ್ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದನ್ನು ಸಭೆ ಮುಂದೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ೧೦ ವರ್ಷ ಅವಧಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ನಾನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಈಗ ತೆಗೆದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ.—ನಾನು ಅವರು ಅಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಅವರು ನಿರಾಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ನಾನು ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ ಸಂದರ್ಭವೇ ಬೇರೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಾನು ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಇವತ್ತೂ ಕೂಡ ನಾನು ಅದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವನೇ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇದನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು? ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು

ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ? ಯಾವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗಳಿವೆ? ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗಳಿವೆ; ಬೇರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗಳಿಲ್ಲ. ಜಾತಿ ಎಂದರೆ ಏನೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆಯವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜಾತಿ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಬಹಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದಿನಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಳಸುವ ಹಾಗಲ್ಲ ಜಾತಿಯ ಅರ್ಥ; ಅದರ ಅರ್ಥ ಇನ್ನೂ ಆಳವಾಗಿದೆ. ಎಂ.ಎ., ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಮಾಡಿದ ಅಗಸರ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಅಗಸ ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಆದುದರಿಂದ, ಹೀಗೆ ಕರೆಯುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಚತುರ್ವರ್ಣ ಪದ್ಧತಿ ಇರುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಜಾತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಚತುರ್ವರ್ಣ ಪದ್ಧತಿ ಇರಬಾರದೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಥವಾ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೀಗ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಅದು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಂದು ಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ನಾನು ಯಾವುದೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ತರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅದು ಸಂಬಂಧಪಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕೊಂಡಿಕ್ಕಿಯಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಹರಿಜನರೆಂದು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಾಗಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಕರೆದಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಜನರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನ್ಯಾಯ ಕೂಡ ಆಗಿದೆ. ಆ ಬಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನಾನು ಯಾವುದೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಭೀರನ್ನ.—ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಅಥವಾ ಬಿಡುವ ಎನ್ನುವುದು ಈಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರುವ ಮಸೂದೆಯ ತಿರುಳು. ಮಾನ್ಯ ಖಂಡ್ರೆಯವರು ಮಸೂದೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ಸೂಚಿಸಿದ ಮೇಲೂ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ.—ಕೆಲವು ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡುವ ವಿಚಾರ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಿರುವಾಗ ಕೇವಲ ಅಗಸರನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಸಾಧಕ ಭಾದಕಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾದ್ದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಭೀರನ್ನ.—ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಹರಿಜನರು ಎಂದು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಇವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಮಸೂದೆ ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯವಕ್ಕೆಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ.—ನಾವು ಎಂದು ಮಸೂದೆ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆ ಮಸೂದೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಎಂಥ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಜಾತಿ, ಜಾತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಇಡೀ ದೇಶವೇ ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಿರುವಾಗ, ಜಾತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಸೂದೆಯೊಂದನ್ನು ತಂದು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ “ಎಸ್” ಅಥವಾ “ನೋ” ಎನ್ನಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಆರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಇಡೀ ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಾನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನನ್ನ ಮೇಲಿದೆ. ಇಂತಹ ಮಸೂದೆಯಿಂದ ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೇಲೆ ಎಂತಹ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾದ್ದು ನನ್ನ ಪ್ರಥಮ ಕರ್ತವ್ಯ. Once Sri Zulfikarulla while he was the Central Minister, on 6th September 1979 demanded reservations of 20% seats in Assemblies and Parliament and an equal per centage of job reservations in Military, Police and judiciary for Muslims. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬಾರದೆ? ನಿನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಕಕ್ಕಿಲಾಯ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹಾವನೂರಿ ವರೆಗೆ.....

ಭೇರೈನ್ — ಮನೂಬೆಗ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈಗ ತಂದಿರುವ ಮನೂಬೆ ತಮಗೆ ಅಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದು ಹಾಗಲ್ಲ, ಹೀಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ — ನಾನು ಅದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ನಾನು ಮೂಲ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ಮೂಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ೧೯೬೪ ರಲ್ಲಿ ನೆಹರೂ ಅವರೂ ಸಮಾಜವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದದ ಸಿದ್ಧಾಂತವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಬಂಡ ವಾಳಶಾಹಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವಿತ್ತು. ಸಮಾಜವಾದದ ಮಾತು ಬಂದಾಗ ಜಾತಿಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ ಬರಬಾರದು. ಇಲ್ಲ, ನಾವು ಜಾತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಯಾವ ಯಾವ ಜಾತಿಗಳವರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವಿರಲಿ. ಶೇಕಡ ಇಪ್ಪತ್ತರಷ್ಟು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ, ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವರಿಗೂ ಏತಕ್ಕೆ ಕೊಡಬಾರದು? ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರಿಗೂ ಕೊಡಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಜಾತಿಯವರಿಗೂ ಬೇಡ. ಜಾತ್ಯಾತೀತ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣವೇ ನಮ್ಮ ಗುರಿ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, ಜಾತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿ ರುವ ಎಲ್ಲ ಸಲತ್ತುಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ. ಸಮಾಜವಾದ ಬೇಕೆಂದರೂ ಜಾತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಡಬೇಕು ಗುತ್ತದೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣಾ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಹರಿಜನ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವನೊಬ್ಬನನ್ನು “ನೀನು ಹರಿಜನ” ಎಂದು ಕರೆದರೆ, ಕರೆದವನಿಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳ ಜೈಲುವಾಸ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಯಾರೂ ಯಾವ ಜಾತಿಯನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಬಾರದು. ದೇಶವು ಜಾತ್ಯಾತೀತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಆಗಲೇ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಭಾರತ ದೇಶ ಖಂಡ ತಂಡವಾಗಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸೂರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡುವುದನ್ನು ಮದ್ರಾಸ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ತಡೆ ಹಿಡಿದಿವೆ. ಜಾತ್ಯಾತೀತ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣದ ಗುರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀರೆಂದು ಅವು ತಿಳಿಸಿವೆ. ನಮಗೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮವೂ ಬೇಡ; ಜಾತೀವಾದವೂ ಬೇಡ. ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿಗಳೆಲ್ಲ ಭಾರತೀಯರು ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವ ಬರಬೇಕು.

ದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ವರ್ಷ ವರ್ಷ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಏರುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಯಾರೊಬ್ಬರ ಪರ್ಸನಲ್ ಲಾ ದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹೆಂಡತಿ ಯರನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಲವತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಹೀಗೇ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜಾತಿ ಹೆಸರು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಸಲತ್ತು ಕೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರೆ, ಮುಂದೆ ಅವರವರ ಜಾತಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾದಾಗ, ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇಷ್ಟಿದೆ, ನಮಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಶಾಸಕರ ಜಾಗ ಗಳು ಬೇಕು ಇಂತಿಷ್ಟು ಸಂಸತ್ ಸದಸ್ಯರ ಜಾಗಗಳು ಬೇಕು, ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರೇ ಜಾಸ್ತಿಯಿದ್ದಾರೆ, ನಮ್ಮವರೇ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಬಾರದು, ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಈ ಹರಿಜನರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜನರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲೇಂದು ನಮಗೆ ಶಾಸಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಪೆನ್‌ಷನ್‌ಗೆ ಧಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಪೆನ್‌ಷನ್ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವಾದ ಗರಿಬಿ ಹಠಾತ್ತಾ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರದ ವಿಷಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಕೂಲಿ ಮಾಡುವ ಜನರಿಗೆ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರಿಹಾರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರೆ ಇದರಿಂದ ದೇಶ ಉಳಿಯಬಹುದು. ಭಾವೈಕ್ಯ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಹರಿಜನರಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಯಾರ್ಯಾರೂ ಮುಂದುವರಿದಿ ದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಈ ಒಂದು ಸೌಲಭ್ಯ ಕೊಡುವುದು ಬೇಡ. ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ೧೦ ವರ್ಷಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ೩೦ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಇಂದೂ ಕೂಡ ನಾವು ಈ ಒಂದು

ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದು ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾರಾರಿಗೆ ಎಷ್ಟುಷ್ಟು ರೀತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರಕಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಇನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಹರಿಜನರಲ್ಲೇ ನೂರಾರು ಪಂಗಡಗಳಿವೆ. ಈಗ ನಾವು ಏನೋ ಇನ್ನೂ ೧೦ ವರ್ಷ ಈ ಒಂದು ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೇಳುವುದಾದರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಇದುವರೇ ರಾಜಕೀಯ, ಸ್ಟಂಟ್ ಅಷ್ಟೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಒಂದು ನನಗೆ ೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಎಂದರೆ ಅದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರಿಗೆ ಈ ಜನರ ಕಷ್ಟ ಅರಿವಿದೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ, ಏನೇ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಇವರ ಕಷ್ಟ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ನಾವು ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಯ ನಾಯಕರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ, ಇದು ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೋ ಎಂಬತಕ್ಕಂತಹ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒಂದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ಹೋಗಬೇಕು. ಇರತಕ್ಕಂತಹ ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವಾದವೆಲ್ಲಾ ಹೋಯಿತು. ಗರೀಬಿ ಹಠಾತ್ತೋ ಹೋಯಿತು. ನಾನು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಬಡವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದವನಾದ ನಾನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಈ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಘರ್ಷ ನಡೆಯಬೇಕು. ಗರೀಬರು ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ನೂರಕ್ಕೆ ೯೫ ರಷ್ಟು ಎಲ್ಲಾ ಬಡವರೇ ಇರುವಂತಹ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರ ವಿರುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಜಾತೀಯ ವಿರುದ್ಧ ಇಡೀ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ ನಡೆದರೆ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಬಹುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ(ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ) — ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ವಿಫಲವಾಗಿ ಆಗಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ನಾವು ಕಳೆದ ೨ ದಿನಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತಹ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಮೂಲಭೂತವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡತಕ್ಕಂತಹ ಅಥವಾ ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಂತನವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಇದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ನಾನು ಯಾರ ಮೇಲೂ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ದಿಂದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಕಳಂಕ ಪ್ರಾಯವಾದುದು ಈ ಒಂದು ಜಾತಿ ವಿರುದ್ಧ ದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಬಂದಂಥಹ ಕಳಂಕವನ್ನು ಕಾನೂನಿನ ಒಂದರ ವತಿಯಿಂದ ಕಿತ್ತುಹಾಕುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಕಾನೂನಿನ ರಕ್ಷಣೆ ಅನಾವಶ್ಯಕ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಇದು ಅತ್ಯವಶ್ಯ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರ ದಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು ಆಚಾರ-ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದರಿಂದ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವೂ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹಿಂದೆ ಮಹಾ ನಾಯಕರು ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಬಂದರು ಇರಬಹುದು, ಮಹಾವೀರರಿರಬಹುದು, ಹಾಗೂ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಇರಬಹುದು : ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಇರಬಹುದು, ಹಾಗೂ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿಯವರು ಇರಬಹುದು. ಅವರವರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅಂದರೆ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ದಿ|| ಡಾ ಆಂಜೊಡ್ಡರವರು ರಾಜ್ಯಾಂಗವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಈ ಒಂದು ಮೊಸಲಾತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ೧೦ ವರ್ಷಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಒಂದು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕಂತಹದ್ದು ಆಗತ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ೧೯೪೯ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಇತ್ತು ಇವತ್ತು ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಈ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕತಕ್ಕಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು

ನಡೆದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಜಾತಿಯ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡದೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಭಾರತೀಯರು, ಮಾನವರು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನೋಡಿದಾಗ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

೧೨-೦೦ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ

ಮಾನವ ಸದಸ್ಯರಾದಂಥ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂದ್ರೆಯವರು ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಗಬಾರದು ಅಂತ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವಾಗ ನನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಗುರುಗಳು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 'All Indians are suffering from two psychosis' consciously we are nationalists and subconsciously we are communists. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾದವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಳಹೊಕ್ಕಿ ನೋಡಿದಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಜಾತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಇವೊತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದಾರೆಯೇ? ಇದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟರೆ ಅತ್ಯವಂಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಳಗಡೆ ಇರತಕ್ಕ ಜಾತಿವಾದವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡದೆ ಹೊರಗೆ ಈ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವಿಲ್ಲ. ರಕ್ತಗತ್ತವಾಗಿ ಬಂದಂಥ ಜಾತಿವಾದವನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಚಾರ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಚಿಂತನೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಚಿಂತನೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಚಳುವಳಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ತಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ. ನಿಜವಾಗಿ ನಾವು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾನವೀಯತೆಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ೩೦ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರು ಅಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇವರು ಹಾಗೆ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಂಥವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಅವರನ್ನು ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ ಅವರನ್ನು ನಾವು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಟೀಬಲಿನಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅದೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಹರಿಜನರನ್ನು ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಏನು? ಇದನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇವೊತ್ತು ಅರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಅವರು ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದ ಅರಿವು ಇದೆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲ. ಒಳಗೆ ನಾನು ಇವರ ಜೊತೆ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಅನ್ನುವ ಮಾತು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಇವೊತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಏನಿದೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಸಮಸ್ಯೆ ಬೇರೆ ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ. ಒಬ್ಬ ಬಡವ ಲಿಂಗಾಯಿತ ಸಾವಕಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಹುದು ವರ್ಗದ ಭೇದ ಬೇರೆ ಜಾತಿ ಭೇದ ಬೇರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಂದೆ ಹೋದಂಥ ಈ ಭೇದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಪಶುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂಥ ಭೇದ ಏನಿದೆ ಇದನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬೇಡ ಮಾನವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಏನು ಇದೆ ಅದು ಅವಶ್ಯಕ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಇದುವರೆಗೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾನವರಾಗಬೇಕಾದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಮಿಷಲಾತಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ೧೮ ಪರಸೆಂಟ್ ೨೦ ಪರಸೆಂಟ್ ಮಿಷಲಾತಿ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ, ಅಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಈ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕು. ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಫಲವಾಗಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿ, ಅನೃಟಿಬಲಿಟಿ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಾಗ Article 17 says ;

‘Untouchability is abolished and its practice in any form is forbidden.’

ನಾವು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾನೂನು ಮಾಡಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ ಅಂಥ ಹೇಳಿದರೆ ಏನೋ ಒಂದು ಮಾಯಾಬಜಾರ್ ಅಂತೆ ಮಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ೩೦ ವರ್ಷವಾಯಿತು ಅರ್ಚಿಕ್ಲಾ ಇದೆ.

ಆದರೆ ಜೊತೆಗೆ ಸಿವಿಲ್ ರೈಟ್ ಆಕ್ಟ್ ಬಂದಿದೆ. ಅನ್‌ಟೆಟ್‌ಬಿಲಿಟ್ ಪ್ರಾಹಿಷನ್ ಆಕ್ಟ್ ಇದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕಾನೂನುಗಳಿವೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದರೂ ಇವೊತ್ತು ನಾವು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಗುಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಕರೆದರೆ ಬೇರೆ ಕುರ್ಚಿ ಹಾಕಿ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಯಾರು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನ್‌ಟೆಟ್‌ಬಿಲಿಟ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ಎಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷೆಗಳಾಗಿವೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಏನೋ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಪರಿಹಾರ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನಲ್ ಅವೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ರಕಾರ ರಿಸರ್ವೇಷನ್ ಇದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಈಗಾಗಲೇ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಬಹಳ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಅನೇಕ ಜನ ಹರಿಜನ ನಾಯಕರು ಜನತಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ, ಲೋಕಸಭೆಗೆ, ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಹರಿಜನರ ಮೂಲಭೂತ ವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಯಾರು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ, ಒಬ್ಬ ಶಾಸಕರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದತಕ್ಷಣ ಯಾವ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಲಿ ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ತಪ್ಪು. ಯಾರು ಒಬ್ಬ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಯಾರು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ಅವರು ರಾಜಕೀಯ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಫೋಲಿಟಿಕಲ್‌ವಿಲ್ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಒಬ್ಬರಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕೂಡ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದೆವೆನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಹೇಗೆ ? ಈಗ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ಅವರು ಎರಡನೇ ಸಾರಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅವರ ಕಡೆ ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಗೆ ? ನಾವು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ನೀವು ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು, ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ನಾವು ಪಯತ್ನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು ಅದು ಏನೆಂದರೆ, ಪ್ರತಿಸಾರಿಯೂ ಹರಿಜನ. ಹೇಜನ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಇವರ ಉದ್ಧಾರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನಾನಾದರೂ ಕೆಳುತ್ತೇನೆ, ರಾಜ್ಯದ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಹರಿಜನರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿಲ್ಲ. “ಹರಿ” ಎಂದರೆ “ವಿಷ್ಣು”. ನಾವು ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರು. ಆದರೂ ನಾವು ದೇವರನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಧಾರವಾಡದ ಕಡೆ ಯಾರಾದರೂ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವರೆಂದರೆ ಶಿವನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. “ಶಿವ” ಎಂದರೆ “ಹರ” ನಾವು ಅವನನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು “ಹರರು” ಅಂತ ಕರೆಯಿರಿ. ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಹರಿಜನರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕಾರಣ, ಹರಿಜನರು ತಮಗೆ ಓಟು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ನಮಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಕಕ್ಕಿಲಾಯ.— ಸ್ವಾಮಿ. “ತುಳು”ನಲ್ಲಿ “ಮನ್ನ” ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅವನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇವನನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವವರು ನಾವು ಮನುಷ್ಯ ರಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ.— ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ಹರಿಜನರೆಂದು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗದವರೆಂದು ಕರೆದರೆ ಸಾಕು. ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು “ಹರಿಜನರು” ಎಂದು ಕರೆದರು, ಆದರೆ ಅವರು ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಮ್ಮನ್ನು “ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗ”ದವರೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.—ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು “ಹರಿ, ಹರ” ಎಂದು ಕರೆಯೋಣವೇ? ಏಕೆಂದರೆ “ಹರಿ, ಹರ” ಇಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನೀವೂ ಕೂಡ ಹರಿಹರದವರು. ಇವತ್ತು ಯಾರೇ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಇರಲಿ, ಯಾರೇ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಇರಲಿ, ಅವರು ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಗದ ಹಿತರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸು ಅವರಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು, ಅದು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇವತ್ತು ಉತ್ತಮ ಜಾತಿಯವರು ಉತ್ತಮ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವರು ಇದನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಈ ಹರಿಹರನಿಗೂ ಒಂದು ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಿಕ್ಕಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರಿಸರ್ವೇಷನ್ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.— ಈಗ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವವರು ಇರುವುದರಿಂದ ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.— ನಾವು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಮೊಸಲಾತಿ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತಮರು ಒಂದು ರೀತಿಯ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ಸರ್ಕಾರ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ವಾದರೂ ಇರಲಿ, ೩೦ ಪರ್ಷಗಳ ಸರ್ಕಾರವಾಗಲಿ, ೩೦ ತಿಂಗಳ ಸರ್ಕಾರವಾಗಲಿ, ಅದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ .....

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್ ರಂಗನಾಥ್.— ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ಇಲ್ಲಿ “ಉತ್ತಮರು” ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ತಾವು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ “ಅಧಮರೂ” ಇರಬಹುದೇನೋ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಆ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್ ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.— ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ರಿಸರ್ವೇಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರ ಪರಿಣಾಮ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಈ ರಿಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಾರಾಂವನ್ನು ಓದಿದರೆ ತಮಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯವೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ.

“Three decades of Independence and the dawn of freedom is yet to bestow a willing smile on many a hamlet and slums of the Scheduled Castes and Scheduled Tribes. They continue to submit to the decrees of fate rather than have the benefits of the decrees of our basic law. Liberty, Equality and Fraternity, so richly enshrined in the Constitution of the country have still to acquire any meaningful proposition for most of them. Untouchability has been abolished by Article 17 of the Constitution but those whose article of faith in this pernicious persuasion is superior to an article of the Constitution choose to defy the fundamental law with impunity. That a law, such as the Protection of the Civil Rights Act, with more stringent provisions to eradicate untouchability, had to be enacted in the thirtieth year of our freedom by amending the Untouchability Offences Act, 1955 bears ample testimony of the fact that we continue with our sin of denying basic human rights to quite a sizeable section of our people. There are many areas in the country where the Scheduled Castes are denied even common sources of drinking water. At places, they are not take out funeral processions through the same route on which others do.”

ಇದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ರಿಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಕೇವಲ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಎಕನಾಮಿಕ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಎಜುಕೇಷನ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಎಜುಕೇಷನ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ೧೯೬೮-೬೯ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೧ನೇ ಕ್ಲಾಸಿನಿಂದ ೫ನೇ ಕ್ಲಾಸಿನವರೆಗೆ ಇದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೬೫.೨೦ ಪರ್ಸೆಂಟ್. ಇದರಲ್ಲಿ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕಾಸ್ಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಟ್ರಿಬ್ಯುನವರು ೨೫ ಪರ್ಸೆಂಟ್. ನಂತರ ೬ನೇ ಕ್ಲಾಸಿನಿಂದ ೮ನೇ ಕ್ಲಾಸಿನವರೆಗೂ ೧೯೬೮-೬೯ರಲ್ಲಿ ೧೫.೧ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಅಂದರೆ ನೂರಕ್ಕೆ ೧೫ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ನಷ್ಟು ಮಾತ್ರ, ಉಳಿದವರ ಪರ್ಸೆಂಟೇಜ್ ೮೬ ಅಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಕಾನೂನು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆಯೇ ಹೊರತು ಅವರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮುಟ್ಟಿಸಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಎರಡು.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರವನ್ನಾಗಲಿ, ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಜನರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಅದನ್ನೇ ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿತರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನೂ ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರಾದವರು, ಮಂತ್ರಿಗಳಾದವರು, ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕಾಸ್ಟ್ಸ್, ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಟ್ರಿಬ್ಯುನ ಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಸಲ್ಲಿಬೇಕಾದ ಸವಲತ್ತುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಲ್ಲುವಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಜನರು ಅನೇಕ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಚುನಾವಣೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಅವರನ್ನು ನೆನಪುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಾದಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಾರದು. ಇದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಇದು ನಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಅವರ ಏಳಿಗೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನ ಬಗ್ಗೆ ಟ್ಟು ಚಳುವಳಿ ಇವೆಲ್ಲ ಒಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸೂಚನೆ ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಯುವಕರ ಮದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋದಾಗ ಒಂದು ರೀತಿಯ ವೇದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅನಂದವೂ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಕಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ, ಅವರಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆಶಾಕರಣ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗದ ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಗಬೇಕು, ಅದನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.— ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.— ಅದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಇದು ಮೇಲ್‌ಜಾತಿಯವರ ದೊಡ್ಡ ಹೊಣೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಇಡಿ ಸಮಾಜವೇ ಅದರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಆ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಾವು ಮಾಡೋಣ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ನಾನು ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನೋಡಿದಾಗ ಕೆಲವೇ ಜಾತಿಯವರು ಮೇಲ್‌ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣವಿರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಮೇಲ್‌ ಜಾತಿಯವರೇ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಜನತೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಉಚ್ಚ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದಂಥ ಇತಿಹಾಸ ಸಮಗ ಇದೆ. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಾಗಲಿ, ಶ್ರೀ ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್‌ರವರಾಗಲಿ, ಅನೇಕ ನಾಯಕರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಯಕರು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದಂಥ ಹೋರಾಟ ನೋಡಿದಾಗ ಅವರ ಮನಃಪೀಯತೆ, ಅವರು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯತಕ್ಕಂಥ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಉಳಿದ ಸಮಾಜದವರು ಸರಿಸಮಾನರಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಈಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಚಾರಕ್ರಾಂತಿ

ಯಾಗಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಗಬೇಕು. ಹಿಂದುಳಿದಿರತಕ್ಕಂಥ ಈ ಜನಾಂಗದವರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ತನಗೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†SRI WILLIAM ST. JOHN SINCLAIR MARLEY (Nominated).—
MR. SPEAKER. Sir, I voice to support the Motion which is before this August House. I would only like to confine my remarks to a few points. During the last two days, the debate on this motion is going on in this August House. The question raised during the course of the debate by some hon'ble Members is Whether the reservations have served the purpose for which they have been intended?

(Mr. Speaker in the Chair)

Now, to that question, I think, we, the right thinking Indians, should address ourselves. I find everybody has been pointing a finger at the various Governments but I think the finger should be pointed to each and every Indian who does not belong to the Scheduled Caste or Scheduled Tribe. Let us be honest to ourselves. Have we made any honest effort to better the lot of these people in our country; What efforts have we made in that direction? We have got legislations We have got laws; We have got everything but do they serve any purpose? Can it be enacted in other methods? Sir, we have read in the to-day's paper about what has happened at pipra. Who is to be blamed? Not the Government but you and I. Unless we change our selves inwardly and put the new hearts for the betterment of these people, things will not be improved. Taking revenges and blood shedding should not be continued. The blood flowing in your body and mine is the same from so many years we find people talking, talking, talking, talking but action is Nil. In this connection, I would like to draw the attention of the Hon. Members of this House to the report that has appeared in the Rajya Sabha Proceedings. Smt. Chandrashekar on Page 8 has pointed out that few reservations not for 40 years, 100 years but for 1000 years is not going to change the situation, unless, We, people change inwardly. Let me give you a small example, If I were to ask the hon. Members of this House, in how many ways they are breaking the egg, I am sure, every one would answer one but you are wrong. There are two ways i.e., when a chicken or reptile is about to come out it breaks the egg from inside and this is where we want the change, a change of heart towards these people and unless that change of heart takes place in every Indian in this country of ours, it is difficult to achieve any fruitful results. If the change of heart does not take place in every Indian, then, even for the next thousand years, I cannot see any change as

far as these unfortunate people belonging to SCs/STs are concerned. A remark has also been made with regard to what is being done by the Government; What have you done? have you taken these people into the main-stream of our country along with you? No. You have set-up Harijan Colonies and you want to put all the Harijan in one place. Why don't you make them to mingle with other people? Why don't. you let them line along with other people? if you make them to live along with others, then, it is possible for them to live freely and happily instead of feeling that they are inferior to every other Indian in this great country of ours.

12-30 P.M.

Then, a point has been made that their leaders have become incapable of forming a block in the Legislatures etc., How can they come up when we are treating them as inferior people? We have no affection for them. I say this with all humility that I do believe that unless we are going to have a change in our hearts, we are not going to make any headway at all.

With these few words, I fully support this motion which is before this August House and I expect every hon. Member will support it. Thank you.

MR. SPEAKER.—Yesterday about 10 hon. Members have spoken for 4 hours and today 7 hon. Members have spoken for about 3 hours. Therefore, for want of time, we can conclude this subject at this stage itself.

Now I call upon the Hon. Minister for Law and Parliamentary Affairs to reply...

SRI C. M. ARUMUGHAM.—Mr. Speaker, Sir, I request you to allow Sri K. Prabhakar to speak for some minutes.

MR. SPEAKER.—No, it is not possible. I will give more time to K. Prabhakar on some other occasion.

SRI C. M. ARUMUGHAM.—He was a former Minister in charge of the developmental works relating to SCs/STs. He will only touch very important and salient features of this amendment and he will never go beyond that. He will always stick to the points only. If the Chair does not permit him, the House will be deprived of his eloquent speech on a very important matter. Therefore, kindly permit him to speak for a few minutes.

MR. SPEAKER.—Now, Sri K. Prabhakar will speak for only 10 minutes.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಚಿಕ್ಕ ವಿಷಯ ಎಂದು ತೋರುತ್ತಾ ಇರುವ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಫಲವಾಗಿ ಎರಡು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಜನರು ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುವ ದಾಹ ಮತ್ತು ಉತ್ಸಾಹ ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವವರಿದ್ದರು. ಅವಕಾಶ ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನೂ ಕೇವಲ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಸದನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದ ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಳೆದ ೩೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರೂ ಕೂಡ ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಈ ಜನಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಒಂದು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರತಕ್ಕದ್ದು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇವರನ್ನು ಒಂದು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಂದು, ಅವರಿಗೆ ಸಕಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಾಯಕರ ಆಸೆ. ಈ ೩೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾ ರೂಪದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ವಾಸ್ತವಿಕ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಅವರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಾಲದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರನಾಯಕರು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹದ್ದರಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣರು ಯಾರು ಎಂಬುದು ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಂದು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಚಿನ್ನೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಎಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಒಪ್ಪು: ಈ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳೂ ಸಹಾ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನೇ ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಇದನ್ನೂ ಕೈಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ವಿವಾದರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಬಹಳ ಅವಮಾನಕರವಾದುದು. ಇದನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಇಷ್ಟೇ. ಈ ಹತ್ತು ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇವರ ಮುಖವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಇಲ್ಲವೇ? ಮನಸ್ಸು ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮುಂದುವರಿದ ಜನಾಂಗದವರು ಹಿಂದಿಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಸ್ವಾಸಮಾನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಇದೇ, ಇದೇ, ಇದೇ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಾ, ಇಲ್ಲಾ, ಇಲ್ಲಾ, ಎಂದು ಯಾರು ಎನ್ನುವ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಇವತ್ತು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ತೆಗೆದರು, ಅಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಸುಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿ ಊರ ಆಚೆ ಓಡಿಸಿದರು, ನೀರನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರು ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಾವು ದಿನನಿತ್ಯ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ನಮಗೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿ ದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಯಾರು ಕಾರಣರು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಏತಕ್ಕೆ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಇನ್ನೊಂದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಓಡಾಡಿದರು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಇಣಕಿ ನೋಡಿದರು, ಇಲ್ಲಿ ಇಣಕಿ ನೋಡಿದರು, ಅವರು ಎಲ್ಲ ವನ್ನೂ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನೂ ಮಾಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆ ಹೀಗಾಗಿದೆ? ಶ್ರೀ ಬೊಮ್ಮಾಯಿಯವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ, ನಮಗೇ ತಿಳಿಯದೇ ಇರತಕ್ಕ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆತ್ಮ ದ್ರೋಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ರಹಸ್ಯ ಏನೆಂದರೆ, ನಾವು ಈ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸೇರದೇ ಇರತಕ್ಕ ಜನ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಒಂದನೇನಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂಥವರು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಅವರು ಜನರನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವೈಶ್ಯ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಪಂಗಡದವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಗುಂಪಿನ ಜೊತೆಗೆ ಯಾರು ಬರಲಿಲ್ಲವೋ ಅವರನ್ನು ಆದಿವಾಸಿಗಳು, ಐದನೆಯವರು, ಪಂಚಮರು ಎಂದು ಬಿಟ್ಟರು. ಅವರನ್ನು ಊರ ಆಚೆ ಇಟ್ಟರು. ನೀರಿಗೆ ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆಯೂ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಗಿನ ಮುಂದುವರಿದ ಜನಾಂಗದವರು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಳಂಕ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಗಟ್ಟಿಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಷ್ಟನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಅನೇಕರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಈ ವಿಜ್ಞಾನ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ಅವರೂ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಬಾಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅವರ ಕಳಂಕವನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಬೇಕೆನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದು ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ, ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಕಾನೂನನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿತು. ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ

ಅದನ್ನು ಯಾರು ಜಾರಿಗೆ ಕೋಡಬೇಕೋ ಅವರು ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದೇ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಇಂತಹ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಾಗ, ಇದು ಸರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ರಿವ್ಯೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದುಡ್ಡನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅದನ್ನು ಲ್ಯಾಪ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒಂದು ಅತ್ಯಶುದ್ಧ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಅನೇಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೋಷ ಇದೆ. ಹೊಲಗೇರಿ ಬೇರೆ ಏತಕ್ಕೆ ? ಹರಿಜನ ಕಾಲೋನಿ ಬೇರೆ ಏತಕ್ಕೆ ? ಕಳೆದ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನೋಂದ ಬೆಂದ ಜಾತಿಯ ಉದ್ಧಾರ ಏತಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ ? ಇದು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯ ವಾದ ವಿಚಾರ ಇದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿ ಒಪ್ಪಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ದೇಶ, ಈ ರಾಜ್ಯ ಹರಿಜನರು ಅಂತ ಕರೆಯಲಿ, ಪಂಚಮರು ಅಂತ ಕರೆಯಲಿ, ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಅಂತ ಕರೆಯಲಿ, ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಒಂದು ಬಡ ಜನಾಂಗ ಒಂದು ಗುಂಪು ಎಂದು ಷನ್ನ ಅರ್ಥ. ಇವತ್ತಿಗೂ ಹರಿಜನರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ, ಈ ಜನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕರುಣೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದಿರುವ ವರೇಷ್ಟು, ಎಂದು ? ಎಷ್ಟೋ ಜನ ನೊಂದ ಬೆಂದ ಈ ಜನತೆಯನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ೧೦ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದರೆ, ಮಂತ್ರಿಸಿದರೆ ಮಾನವಕಾಯ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ, ಉಪಚಾರದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಈ ಜನತೆಯ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಜನತೆಯ ವಿಳಿಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೂ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣ ನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಂದಿದಂತೆ ನಡೆಯತಕ್ಕವರು ಬಹಳ ಅವರೂಪ. ತಪ್ಪನ್ನು ತಪ್ಪು ಅಂತ ಹೇಳಬೇಕು, ಸರಿಯಾರು ವುದನ್ನು ಸರಿ ಅಂತ ಹೇಳಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ಎಂದಾವಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. What is strength ? "The strength is courage of conviction". He further says that untouchability is a blot on the globe of Hinduism. It should be removed from its root itself. If it is not removed, I am sure, it will remove the Hinduism. If men cannot remove it, women will do it". ಹೀಗೆ ತಾವು ತಿಳಿದಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಂತೆ ಮಹಾಪುರುಷರು ಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿದೆ ಈ ಸಮಾಜ. ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಾಜ ಸಂಧಾರಣೆ ಆಗಲಾರದು.

ಇವತ್ತು ಈ ಜನತೆಗೆ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರು ಇಲ್ಲ, ವಾಸಕ್ಕೆ ಮನೆ ಇಲ್ಲ, ಕೈಗೆ ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲ, ದುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಜಿಮೀನು ಇಲ್ಲ. ಈ ಮಸೂದೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಇನ್ನು ೧೦ ವರ್ಷ ಮುಂದು ವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರಿವು ಮುಖ್ಯ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಂದು ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ೧೦ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಾಜದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡತಕ್ಕ ರಿವ್ಯೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಇರಬೇಕು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದಂಥ ಜನ ಇವರು, ಇವರು ನಪುಂಸಕರಲ್ಲ, ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಉಲ್ಲೇಖವೇ ಇದೆ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜನ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಜನ ಏನು ತಕ್ಕ ಮನೋಭಾವ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ಈ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗದೇ ಈ ೧೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಜನತೆಯ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಸರ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ೪ ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೆ, ೬ ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೆ ಈ ಜನತೆ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ೩೨ ಜನ ನಾವು ಇದ್ದೇವೆ, ೧೬ ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೂ ಈ ಜನತೆಯ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ, ಇದು ರಾಜಕೀಯ ಭಾಷಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್.—ಒಂದು ಸಾವಿರ ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೂ ಕೂಡ ಈ ಜನತೆಯ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರ ಕ್ರಾಂತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಉದ್ಧಾರ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಂಕವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕೇ ವಿನಹ, ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರಿ. ಹರಿಜನರು ಸ್ವಾಲ್ಪಂಗಳಾಗಬೇಕು, ಇಷ್ಟು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ನನ್ನ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟು ತಮಗೆ ವಂದಿಸಿ, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಂಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

“ ಜೈ ಹಿಂದ್ ”

† ಶ್ರೀವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ (ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಸಂವಿಧಾನದ ೪೫ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನೀಡತಕ್ಕ ಅರ್ಥಿಕ ನಿರ್ಣಯದ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಜನ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಇವತ್ತು ನಿನ್ನೆ ಹಾಗೂ ಮೊನ್ನೆ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಯಾವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಲಿ, ಅವರು ಯಾವ ಒಂದು ತತ್ವವನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರಲಿ, ಈ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಮ್ಮತದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ.

ಸಾಮಿ, ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಈ ೧೦ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅವಧಿ ಕೊನೆ ಆದಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರೇ ಕಳವಳ ಉಂಟಾಯಿತು. ಮೀಸಲಾತಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ಕೂಗು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಎಲೆಕ್ಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಈ ಹರಿಜನ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಈ ದೇಶದ ೧೬ ಕೋಟಿ ಜನರ ಹಿತವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು ಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಅವರ ಧೋರಣೆ ಏನು ಎನ್ನುವುದು ಹರಿಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರು ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅವರ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಇದು ರಾಜಕೀಯದ ವಿಷಯ. ನಾನು ಮನಸ್ಸು ಬಿಟ್ಟ ಹೇಳಲು ಇಚ್ಛೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ನಡೆದಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇರಾಜ್ ಅರಸ್ ಅವರ ಪಕ್ಷ ಅದರ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದು ಇನ್ನು ಜನತಾ ಪಕ್ಷದವರು ಕೂಡ ಇದೇ ರೀತಿ ಹರಿಜನ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಹೊತೆಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜಗಜೀವನರಾಮ್ ಅವರನ್ನೆ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ವಿಶ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಇದೆ ಇನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಪಕ್ಷದಲ್ಲೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಅವರ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆ ನಡೆದಿದ್ದು ಇದೆ, ಅದರ ಜನರು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಮತ್ತು, ಯಾರಿಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿರು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಈಗ ಟೈಮ್ ಇಲ್ಲ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದರು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೂ ೧೫ ಕೋಟಿ ಜನರಿಗೆ ಏನು ಒಂದು ಮೀಸಲಾತಿ.....

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹರಿಜನರು ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರು ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ?

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಕ್ಷಮಿಸಿ ಮುಂದೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯೇನು ಹೊಸ ಹಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ. ಇದು ಸಂವಿಧಾನ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದದಿನಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಸಮಸ್ಯೆ. ಇದನ್ನೆ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾರದೆಂದೂ ಅವರ ಇಚ್ಛೆ. ಅದರ ಅಂಜ್ಞೆ ಸದಸ್ಯನಾಗಲಿ, ಜಾರ್ಜ್ ಮೆಂಟರ್ ಸದಸ್ಯನಾಗಲಿ ೩೦ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಈ ಒಂದು ಮೀಸಲಾತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ

ದ್ದರೂ ಅದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಒಂದು ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ೧೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅದು ಆಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನ ಕನಿಷ್ಠ ೧೦೦ ವರ್ಷಗಳು ಎಂದು ಹೇಳುವ ರೀತಿ ಇದು ಅವಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಂದಂತಾದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ೩೦ ವರ್ಷಗಳು ಈ ವಿಸ್ತರಣೆ ಬಂದಿರುವುದು ಅದೇನು ದೊಡ್ಡದು ಎಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಹಿಂದಿಳಿದವರೂ ಕೇವಲ ೩೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಮಂಚಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಪಂಗಡದವರು ಅರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬಹಳ ಹಿಂದಿಳಿದಿದ್ದವರು ೩೦ ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಅವರ ವಿಷಯ ವಿನಾಗಿದೆ ಅದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ. ಇವತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಪ್ರಿಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಶ್ರೀ ಜಗಜೀವನ ರಾಮ್ ಆಗಿದ್ದರು. ೩ ಜನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು, ಮೂರನು ಜನರು ಗೌರವ್ಯ. ಒಬ್ಬರು ಅಂದಾಸಿಡ್, ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಜಡ್ಜ್, ಒಬ್ಬರು ಯುಪಿಎಸ್‌ಸಿ ಬೇರ್‌ಮನ್, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಜನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು ಇನ್ನು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳ ಮಂದಿ ಪ್ರೊಪೆಸರ್ಸ್, ಡಾಕ್ಟರ್ಸ್, ಇಂಜಿನೀಯರ್ಸ್, ಲಾಯರ್ಸ್, ಐಎಎಸ್ ಮತ್ತು ಐಪಿಎಸ್, ಗೆಜೆಟೆಡ್, ನಾನ್ ಗೆಜೆಟೆಡ್ ಅಫೀಸರ್ಸ್ ಗಣನೀಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ, ಇರತಕ್ಕಂಥ ೧೫ ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಕೈದಿಯದಿದ್ದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಅನೇಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಎತ್ತಿನಗಾಡಿ, ಸೈಕಲ್, ಕಾರ್, ಸ್ಕೂಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅಸಾಧಾರಣ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳ ನಡೆದಿವೆ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬೇಕಾದರೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಈ ರಿಸರ್‌ವೇಷನ್ ವಿತಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದಂತಹ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಅನೇಕ ಉಪಯುಕ್ತ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ತೆಟ್ಟಿಯವರು ಒಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದು ಏನು ಎಂದರೆ ಮೊನ್ನೆ ಪಿಪ್ಪಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆ ಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಟೀಮ್ ಆಫ್ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟರ್ಸ್ ಘಟಿಸಬೇಕೆಂದು. ಅವರ ಒಂದು ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಈ ಮನೆಯು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಥವಾ ಅಸಾಧ್ಯವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೋಡಿದಾಗ ಇದು ಆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಆ ರಾಜ್ಯದ ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಸಿಟುವೇಷನ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯವಾದದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸ್ಪೀಕರ್ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಚರ್ ಡೆಲಿಗೇಷನ್ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಶಾಂತಿ ಪರಿಪಾಲನೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಆ ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಡುತ್ತದೆ ತಕ್ಷಣದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಘಟನೆ ನಡೆದಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೆಲ್ಲುಪುರಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅಂತಹದ ಒಂದು ದುರ್ಘಟನೆ ನಡೆದಾಗ, ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ ಮೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿ ಯವರು ಅಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದವರಿಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ಪೆಷೀಲಿಟಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಓದುತ್ತೇನೆ.....

1-00 P.M.

"No parliamentary panel has been sent either to Bihar where Harijans were burnt alive recently or Panthnagar where Police opened fire on the poor resulting in death. further said, 2-8-1978 Indian Express "where would it take the country if there was a demand that different political parties and persons belonging to other States should be permitted to investigate each and every incident occurring in the State." Further he said "those who wist to discuss Villipuram clashes at Delhi should bear in mind that the ele-

cted Government was functioning in the State and i was engaged in discharging with full force its duty to maintain law and order. "

ಎಂದು ಇದೆ, ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಎತ್ತಿದಂಥ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಇದನ್ನು ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಈ ತರಹ ತಮಿಳುನಾಡು ಸ್ಥಳೀಯರಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. ನಾಳೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಆಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಹರಿದ್ವರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಎಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಅಂಥಾ ಕಡೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೋಮ್ ಮಿನಿಸ್ಟರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇವೊತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರಬಹುದು, ನಾಳೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಬಹುದು. ಅದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಹುಮ್ನಾನಿಟೀರಿಯನ್ ಕನ್ಸಿಡರೇಷನ್ ಮುಖ್ಯವೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನು ಅಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ಬೆಲ್ಜಿಗೆ ಹೋದರು, ನಾರಾಯಣ ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಏತಕ್ಕೆ ಹೋದರು? ಅದಕ್ಕೆ ಹುಮ್ನಾನಿಟೀರಿಯನ್ ಕನ್ಸಿಡರೇಷನ್ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು. ಅವರ ಹೃದಯ ಆ ಕಡೆ ಭಾದಿಸಿತು ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಹೊಣೆ ಇರುವಂತಹ ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಗಳು ಪಿಪ್ಪ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವೇನೂ ಇಲ್ಲ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲೇ ಬೇಕು. ಏತಕ್ಕಿಂದರೆ ಅವರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಬೆಲ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತಹ ಒಂದು ಘಟನೆ ಏನಿದೆ ಒಂದು ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಘಟನೆ ನಡೆದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದು ಉಂಟು. ಮತ್ತೆ ಪಿಪ್ಪಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತಹ ಒಂದು ಘಟನೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದಿಂದ ನಡೆದಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಘಟನೆ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಸಮಾನುಭೂತಿ ಇದೆ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆಗೆ ಹಕ್ಕು ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯಶೆಟ್ಟಿ.—ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಷಗಳವತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಅಗತ್ಯ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಈ ಮಾನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು ಅಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸುಬ್ಬಯ್ಯಶೆಟ್ಟಿ ಅವರಿಗೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಸೆ ಇದ್ದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವಿರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬಹುದು.

SRI C.M. ARUMUGAM.—Let us appeal to the Chief Minister and know what he thinks about this suggestion made. The Chief Minister should be made know that we are not going to enquire but we are going to express our solidarity and to know what has happened exactly. Unless the people go and express their feelings such incidents may be repeated again. We are including all political parties in the delegation. Let us know from the chief Minister what he wanted in the matter and what is his opinion about it.

SRI Y. RAMAKRISHNA.—Nobody prevents you to go there on behalf of their party. I must congratulate Sri Arumugam for his thought provoking speech. ಈಗ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹೇಳಿದರು ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇರಿತೆ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಅವರ ಸ್ವಂತ ವಿರ್ಚಿನಲ್ಲಿ

ಹೋಗಿ ಬರಬಹುದು. ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆರೃಗಂ ಅವರು ಮತ್ತೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಅಟ್ರಾಟಿವ್ಸ್, ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ, ಕೊಲೆಗಳು ಆಗಿವೆ. ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆ ರೀತಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ. ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಏನೆಂದರೆ ಒಂದೆ ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ಕಾಲ ದಿಂದಲೂ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಬಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಜನ ಮತ್ತು ಸರ್ವಣ ಹಿಂದೂಗಳ ಬಾಂಧವ್ಯ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಕೊಂಡುಬಂದಿದೆ. ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಹರಿಜನರಿಗೆ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ನರಸಿಂಹರಾಜುಡೆಯರ ಹಾಸ್ಟಲನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೆರೆದು ಹರಿಜನರನ್ನು ವಿದ್ಯಾಪಂಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುರೋಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯಾದೇಶ ದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಈ ಕೀರ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಅವರೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾಧವ ರಾವ್ ಅವರು ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದಾಗ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸ್ವಪಲ್ ಆಫೀಸರಾಗಿ ಹರಿ ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಆ ನಂತರ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿಯವರ ಸರ್ಕಾರ ಇತ್ತು ಅವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹರಿಜನರ ಪುರೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸ್ವಪಲ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಹುದ್ದೆ ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಹರಿಜನರನ್ನು ಸ್ವಪಲ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ಗಳಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರು ಅದು ಅದಮೇಲೆ ಬಂದಂತಹ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರ ಸರ್ಕಾರ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ವಾದ ಹಾಸ್ಟಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅನಂತರ ಬಂದಂತಹ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಮಾಡಿದರು ಎಂದರೆ ಯಾವ ಬೇದಭಾವವೂ ಬೇಡ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಕಾಲೋನಿಗಳು ಬೇಡ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಕಡೆ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜತ್ತಿಯವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹರಿಜನರ ಹಾಸ್ಟಲಗಳು ಬಂದಿವೆ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುರೋಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಾದಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿ.ರೇಂಧ್ರ ಪಾಟೀಲರ ಸರ್ಕಾರ ಬಂತು. ನಾನೂ ಕೂಡ ಆ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ನಾನು ಜಂಬ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಆಗ ಹರಿಜನರಿಗೆ ೫ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ಹರಿಜನರಿಗೆ ಹಂಚಿ ದ್ದೇವೆ. ರಿಜರ್ವೇಷನ್ ರೂಲ್ಸ್ ಅನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹರಿಜನರಿಗೆ ಕೆಲಸ ವನ್ನು ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸ್ಪೆಕ್ಟಲ್ ಆರ್ಡರ್‌ನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆಗ ಕೇವಲ ೪೦ ಜನ ಡಾಕ್ಟರು ಗಳು ಹರಿಜನರ ಇದ್ದರು. ಆಗ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ರಿಜರ್ವೇಷನ್ ರೂಲ್ಸ್ ಎಕ್ಸ್ ಟೆಂಡ್ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೧೨೦ ಜನ ಹರಿಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಡಾಕ್ಟರಾಗಿ ಬರಬೇಕು ಎಂದು ಮಾಡಿ ದ್ದೇವೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಬೇರೆಯವರು ಹರಿಜನಮಂತ್ರಿಗಳು ಹರಿಜನರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮೇಲೆ ಆ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬರುವುದು ಬೇಡ.

ಹರಿಜನರ ಪರವಾಗಿ ಅದಂಥ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹರಿಜನರಿಗೆ ದೋಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ತಾವು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಬರತಕ್ಕವರು ನಾವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವರ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಬೇರೆಯವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಸಮಾಜವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನು ತಾವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೇವಲ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಹರಿಜನರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೆ ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಗ್ಗಹರಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅದಾದ ಮೇಲೆ ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದರು ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಗುಂಡೂ ರಾವ್ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಬ್ ಪ್ಲಾನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂಗೆ ಸಬ್ ಪ್ಲಾನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು A Sub-plan under the Five year plan was created to ameliorate the conditions of the scheduled castes/scheduled tribes reservation in promotions was made and a number

of hostels were built for these people. ಪ್ರಮೋಷನ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ರಿಸರ್ವೇಷನ್ಸ್ ಕೊಡುವುದು, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಾಸ್ಟೆಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ಒಂದು ಅಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಈ ಜನರ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ನಿಮಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತ್ತದೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

SRI C. M. ARMUGAM.— The Hon. Minister never referred to the performance of Sri Devaraj Urs.

SRI Y. RAMAKRISHNA.— I have read the same report which Sri Devaraj Urs read. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. it is a complement to Sri Urs, it is on record. ನಾನು ಅಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ರಿಸರ್ವೇಷನ್‌ಗೆ ಎಕ್ಸೆಚ್‌ಜೆನ್ ಕೊಡುವ ಮೊದಲು ಸೋಷಿಯಲ್ ಎಕನಾಮಿಕ್ ಲೆವೆಲ್ ಮೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಅವರುಗಳು ಇದುವರೆಗೂ ಸಂಮಾರು ೨೪ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೆಸ್ಟ್ರೋಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ, ನಾನು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು, ನಾನು ಆ ಎಲ್ಲಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಓದಿದ್ದೇನೆ ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪೇಜನ್ನೂ ಸಹ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿವೆ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಅದು ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಸಮಸ್ಯೆ ಅಷ್ಟು ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿದೆ, ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೂಡ ಹುಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ, ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು? ಈಗ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹತ್ತುವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಇನ್ನು ನೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಕೂಡ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎದೆಯೇ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಾವು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಷ್ಟು ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿರುವಾಗ ಹರಿಜನರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹರಿಜನರ ಮುಖಂಡರ ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಬೇರೆಯವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ದೇಶದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ಕೂಲಿ ಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹರಿಜನರನ್ನು ಹರಿಜನರೇ ಕೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಬೇರೆಯವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇರೆಯವರ ಮನಸ್ಸು ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವ ತನಕ, ರಾಜ್ಯದ ಮುಖಂಡರುಗಳು ಮನಸ್ಸು ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವ ತನಕ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿತಾಯತೆಯ ಕಳಂಕವನ್ನು ಸಮಾಜದಿಂದ ತೆಗೆಯಬೇಕು, ಇದಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರಲ್ಲಿ ಸಹ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವರ ಮೇಲೆ ಆಗತಕ್ಕ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಖಂಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಖಂಡನೆ ಮಾಡಿ ಉತ್ತಮವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಇವರಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಇವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಕೂಡ ಇದು ಬಗೆಹರಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾ, ಮಾನ್ಯ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಂಥ ಮಾತುಗಳ ಕಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಬಹಳ ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಅದಿರಂಥ ಮಾತುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖಾನಂ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ದೇಶದ ನಾಯಕಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅವರೇ ಈ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ರಿಟಾರ್ಡಿಯೇಷನ್ ಯಂಗ್, ಹರಿಜನರ ಮೇಲೆ ಅನ್ಯಾಯವಾದಾಗ, ಅವರು ಇತರರು ಮೇಲೆ ದಿಂಗೆ ಏಳುವ ಕಾಲ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಅವರು ಅದಿರತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅದಿರತಕ್ಕವುಗಳು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ತಾತ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜ ಸಣ್ಣ ಕೊಂದರೂ, ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಸೇಡನ್ನು ಕೊಂದವರ ಮೇಲೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಇಂಥ ಒಂದು ವಾತಾವರಣ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನೂ ನಾನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಅರ್ಮುಗಂ ಅವರು ಬೌದ್ಧ ಮತವು ಲಂಬಿಗಳಾದವರಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ದೊರೆಯಬೇಕೋ ಅವು ದೊರೆ

ಯಂತ್ರವು ಎನ್ನ ತಕ್ಕ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಇದು ಸ್ಪೀಚ್ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್ ಅಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೋ, ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಬಹುಶಃ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಟ್ಟಿವೆ.

ಮತ್ತೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಾಗರ್ ಅವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ.ಪಿ. ಮೌರ್ಯ ಅವರು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯು ಡಿಬೇಟನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತುಗುತ್ತದೆ, ಅವರು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಮೆಂಡ್ ಮೆಂಟನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ,

“SRI B. P. MOURYA.— MP (Rajya Sabha) had moved an amendment to the resolution vide page 1-8 of the Debate of Rajyasabha ‘For the words 40 years’ the words 100 years ‘be substituted. When the amendment was put to the vote House, the amendment was negatived.’”

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಹರಿಜನರ ಮುಖಂಡರ ಜೊತೆಗೆ, ಅವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಉದಾರ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಬೇರೆಯವರು ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ನನಗಿಷ್ಟ ತ್ತದೆ. ಅವರನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಚುಚ್ಚು ತಕ್ಕದ್ದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಇದರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಯೊಂದಕ್ಕೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲರ ಭಾಷಣದ ತಿರುಳೂ ಒಂದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಕಕ್ಕಿಲಾಯ ಅವರ ಭಾಷಣವನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಬಹಳ ವಿಚಾರಪೂರಿತವಾದಂಥ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ಒಂದೆರಡು ಪದಗಳನ್ನು ಎನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ, ಕೊಡೆ ಎಂದರೆ ಕೊಡೆ ಭತ್ತಿ ಎಂದರೆ ಭತ್ತಿ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳೆ:— ಅಂದರೆ ಅದರ ಅರ್ಥವೇನು?

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.— ಅದು ಅವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಹರಿಜನ ಮುಖಂಡರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಅದೇನೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಆತ್ಮ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗೌರವವಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇರಬಾರದೆಂದು. ನಾನು ನನ್ನ ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಏನೆಂದರೆ, ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಈ ಕಡೆಗೆ ಬಂದವರಲ್ಲ. ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ನಾನು ಆ ಕಡೆ ಇದ್ದಾಗ ನಮಗೆ ಆದಂಥ ಆಘಾತ ಏನೆಂಬುದು ತಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನಡೆಯಿತೆಂಬುದು ತಮಗೂ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು. ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ಮೇಲೆ ನಡೆದಂಥ ಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಆಗ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಮೊರಾರ್ಜಿರಾವ್‌ರಾಯ ಅವರು ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಆ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಯಿತು. ಒಂದು ತತ್ವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಆ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ಸರ್ಕಾರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ, ನಾನೂ ಸಹ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ನಾನು ಈ ಕಡೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ಧೈಯಧೀರಣೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿ, ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ನಾನು ಅವರ ಪಕ್ಷ ಸೇರಿದೆ. ಅವರ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೂ ನಾನು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಕಡೆಯೇ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಕೇವಲ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪಕ್ಷದ ಕಡೆಗೆ ಬಂದೆ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನಾನೇ ಈ ಪಕ್ಷದ ಮುಖಂಡತ್ವ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅವರ ಪಕ್ಷದವರೇ ಕೇರಳ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಹರಿಜನ ಮುಖಂಡರೊಬ್ಬರನ್ನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು? ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಪದವಿ ಬೇಡ, ಹರಿಜನರ ವೈಕಿ ಒಬ್ಬರು ಮಂತ್ರಿ ಸಹ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಕಕ್ಕಿಲಾಯ.— ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ವಿಚಾರ ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರೊಬ್ಬರು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾದ ಖಾತೆಯನ್ನೂ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯಶೆಟ್ಟಿ.— ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಕಕ್ಕಿಲಾಯ.— ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಪಕ್ಷದ ಸರ್ಕಾರವಿಲ್ಲ. ಹಲವು ಪಕ್ಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸರ್ಕಾರವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಸುಬ್ಬಯ್ಯಶೆಟ್ಟಿ.— ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಕ್ಲೈಮ್ ಮಾಡಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ತಾನೆ?

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.— ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಏನೆಂದರೆ, ಈ ಪಕ್ಷ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಈ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಆದರೂ ಕೂಡ ಆಕೆ ಕುಳಿತಿರುವಂತಹ ನನ ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರು ಕುಚೋದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಾನೂ ಸಹ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಹೆಚ್. ಪಟೇಲ್.— ತಾವು ಶ್ರೀ ಮೋರಾರ್ಜಿದೇಸಾಯಿ ಅವರಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದಂತೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ತಾವು ಅಲಕ್ ಆದೀರಿ ಜೋಕೆ?

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.— ಬೆಲ್ಜಿ, ಔರಂಗಾಬಾದ್ ವಿಲ್ಡ್‌ಲೈವ್‌ರಂ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಹರಿಜನರವೇಲೆ ಅಟಾರ್ನಿಟಸ್ ನಡೆದಾಗ, ಅದರ ತನಿಖೆಗೆ ಒಂದು ಕಮಿಷನ್ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಉಜ್ಜೈನ್ ನಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯ ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದೆ. ಹರಿಜನರ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂದು, ಅವಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೂ ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಣ ತಮ್ಮಂದಿರ, ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರ, ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ರಕ್ತ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಸಹ ಕೂಡಲೇ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಆ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಬೇಕಾಯಿತೇ ಹೊರತು ಅಧಿಕಾರದ ಆಸೆಗೆ ನಾನು ಈ ಕಡೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ತಾವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಗಂಗಾಧರ್ ಅವರು ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಸಯಸಕ್ ಅವರು ಉತ್ತಮವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತರಬೇಕಾದವರು ನಾವಲ್ಲ ಅವರೇ ತರಬೇಕು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಹಾಸ್ಟಲ್ ತೆರೆದು 20 ಹರಿಜನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ದೇಶವೇ ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಕನ್ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ ಸಚಿಷನ್ ಬೇರೊಂದು ಇಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿರೂ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಸುತ್ತಾರೊಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ದಿನ ಒಂದು ಚರಿತ್ರಿಕವಾದಂಥ ದಿವಸವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತದೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಇದು ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್ಷನ್ ಆಗುತ್ತದೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಾವುಗಳು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ತಾವು ಹರಿಜನರ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವ ಕಳಕಳಿ ರೆಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರುವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

MR. SPEAKER. —The question is :—

“That this House ratifies the amendment to the constitution of India falling within the purview of the Proviso to Clause (2) of article 368 thereof, proposed to be made by the Constitution (Forty-fifth Amendment) Bill, 1980 as passed by the two Houses of Parliament.”

The motion was adopted unanimously.

MR. SPEAKER.—The House now stands adjourned to meet at 1-00 P. M. on Monday the 3rd March 1980.

The House adjourned at Thirty minutes past One of the Clock on Monday again at One of the Clock on Monday, the 3rd March 1980.